

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Laptulajdonos a **CORVIN**
Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timiștorontali törvényszék bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938).
Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDRE**
és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkezősség lapja

Uj szakaszában a Rómáért folyó harc

Az olasz fővárostól délre partraszállt erőkkel még csak előörs-csatározások folynak, az 5. amerikai hadsereg arcvonalán azonban már fellángoltak a harcok

Berlin cáfolja a pápa elköltözésére tett ajánlat híreit

Az USA, Anglia, Brazília és több más szövetséges állam megszakította kapcsolatait Bolíviával

A déltáliai arcvonalon bekövetkezett újabb események kötik le elsősorban a közvélemény figyelmét. Keleten továbbra is felelte heves a küzdelem, lényegesebb eltolódást a hadihelyzetben azonban nem jelentenek.

A politikai érdeklődés elsősorban változatlanul a lengyel kérdés felé irányul. Jelentős fordulat következett be a bolíviai kérdésben. Az angolszász hatalmak nem ismerik el az új bolíviai kormányt s példájukat több délamerikai állam is követi. Hangsúlyozottabb az angolszász szövetségesek viszonyának közelítése Argentínával szemben is.

A déltáliai front

A január 22-én, szombaton hajnalban Rómától délre, a Tiberis torkolata és Nettuno között végrehajtott angol-amerikai partraszállás, amelyben a Clark tábornok vezetése alatt álló 5. amerikai hadsereg kötelékét, brit és francia csapatokkal együttműködve vettek részt, a salernói partraszállás óta az első nagyobb arányú ily hadművelet a déltáliai arcvonalon.

Az új angolszász partraszállás színhelye Rómától mintegy ötven kilométer távolságban van. Elmoscárosodott partiság volt ez nem is oly rég, melyet „pontini mocsarak” néven jelzett a földrajz. Mussolinié a főerdelem, hogy e mocsarak kiszáritását a legnagyobb mértékben végrehajtozta és korszerű városok létesíttek a helyen: Littoria, Sabaudia, Pontinia. Az angol-amerikai erők kezére került Nettuno kikötő-városka Littoriától néhány kilométernyire nyugatra fekszik. Innen körülbelül 150 kilométernyire délre húzódik az 5. amerikai hadsereg eddigi arcvonala, amelynek támogatására történt most a partraszállás. Ezen az arcvonalon a partraszállással egyidejűleg nagy erővel lágoztak fel a harcok. Az 5. amerikai hadsereg arcvonala Minturno megszállása után itt a Tyrreni-tenger partjától Iserniáig északra hallik s ott érintkezik a 8. brit hadseregnek az adriai Ortona városától (Pesceara és Chieti között) nyugati irányban húzó frontjával.

A Rómáért folyó csata

Minden jel arra mutat, hogy a Róma elfoglalásáért folyó csata új szakaszába lépett — állapítja meg az Universal című bucaresti lap berlini külföldi tudósítója. — Bár a német arcvonal háta mögött történt moszoni angol-amerikai partraszállás egyáltalán nem jött váratlanul, látnunk kell majd, miként alakul a helyzet ez akció következtében.

Berlini körök azon a véleményen vannak — folytatja a román lap tudósító — hogy a német tartalékok mindent el fognak követni a német arcvonalat e partraszállás következtében fenyegető veszély megszüntetésére s a partraszállás helyén a legelkeseredettebb harcok várhatók.

Ez alkalommal el kell ismerni — hangsúlyozza az Universal — hogy az angol és amerikaiak a Rómától mintegy 50 kilométernyire délre fekvő Nettunonál végrehajtott partraszállás-

Hivatalos jelentés Öfelsége I. Mihai király egészségi állapotáról

București. A királyi ház udvarnagyi hivatala — mint a Rador jelenté — a következő orvosi közleményt adta ki:

Öfelsége a király sörvény megbetegedvén, orvosi vizsgálat után műtét mellett döntött. A műtét jó körülmények között a Főisor-kastélyban ment végbe. Az utalkodó állapota nagyon jó. Öfelségének tiz napig pihennie kell.

Sinaia, 1944 január 22.
Az udvarnagyi hivatal második számú orvosi közleménye:

szól elhárító jellegű műveletbe kezdtek. Meglátunk majd, miy következményekkel. A németek a maguk részéről arra fognak igyekezni, hogy kedvező fordulat adjanak az új katonai helyzetnek. Mindkét részről jelentős hadászati járszmáról van szó. Kétségtelen, hogy az angolok mozgásba akarják hozni az elég regóta megállapított déltáliai arcvonalat, hogy a lehető legrovidebb időn belül teret nyerhessenek. Kétségtelen az is, hogy nemcsak egyes hadászati következmények sürgető nyomása alatt esleksenek, hanem a Teheránban vállalt kötelezettségek értelmében is. Az angolszász közlemény egyébként, mint ismeretes, egy idő óta bírálja a szövetséges csapatok déltáliai offenzívájának lassúságát. Mindebből látható, hogy a Róma elfoglalásáért folyó harc új szakaszába lépett, — írja az Universal berlini munkatársa.

A Vatikán

A Rómától délre történt új angol-amerikai partraszállással kapcsolatban a Vatikán helyzete ismét fokozottan áll az érdeklődés előterében. A Curentul című román lap kéthasábos cikkben, vezető helyen közli, hogy fokozták a Vatikán védelmi intézkedéseit. A lap az Europapress közlése nyomán ekeket írja:

— A szövetségeseknek Rómától délre történt partraszállásának híreire újabb védelmi intézkedéseket fogantatosítottak a Vatikánban. A kapuorségei megerősítették. A palotaórság, amely-

Öfelsége a király az éjszakát nyugodtan töltötte, egészségi állapota jó.

Sinaia, 1944 január 23.
Az udvarnagyi hivatal harmadik számú közleménye:

Öfelsége a király egészségi állapota nagyon jó.

Sinaia, 1944 január 24.
Valamennyi orvosi közleményt Sauerbruch dr., Töhrbrandt dr., Baltaceanu dr. és Carstea dr. orvostanörök írták alá.

nek létszámát a múlt nap növelték, most éjszaka is szolgálatban van, jól tájékozott körök azonban határozottan cáfolják, hogy a svájci gárda középkori fegyverrel gépfegyverekkel felszerítették ki. Vasárnap egyébként a Vapikánváros mintegy ezer állampolgárának iratait felülvizsgálták, annak megállapítására, rendelkeznek-e oly hivatalos okmányokkal, melyek a semleges államban való tartózkodás igazolásához szükségesek.

A Vatikán helyzetével kapcsolatban, mint Berlinből jelentik, illetékes német helyen tegnap egy cáfolatot tettek közzé: — Angol részről azt a hírt terjesztették — mondja a német cáfolat — hogy Veizsäcker báró, vatikáni német nagykövet felkereste XII. Pius pápát és arra kérte, költözzék el a Vatikánból Liechtenstein nagyhercegségbe. Illetékes német körök ezt a hírt egyszerű kitalálásnak minősítik.

Berlin és a Pravda cikke

A Pravda különbke-híreinek s az arra adott hivatalos angol cáfolatnak utóirásai meg mindig foglalkoztatják a nemzetközi sajtót. Egyrésztől megfigyelhető, hogy London és Washington hivatalos körei igyekeznek elfeledtetni a közvéleménnyel ezt a kényes incidenst, más részről viszont nehezen akar csillapodni az érdeklődés mindazok körében, akiknek ez az ügy, az angolszász-szovjet viszony elemzésében, kapóra jött. Marató értehető, hogy e mellett Berlin magatartása is élénk figyelem tárgya. Több

felől feltették a kérdést: Németország miért nem cáfolta meg házározott formában a Pravda híreit az angol-német különbke-árgyalásokról?

Erre a kérdésre — mint a Timpul című bucaresti lap berlini tudósítója jelenti — a Wilkelmstrasse a következő választ adta:

— Németország semmiképpen sem avakozik ebbe a tisztára angol-orosz összeütközésbe. Csak a megfigyelő szerepét vállalhatja. Semmi oka sincs rá, hogy cáfolatával a szövetségesek egyikét támogatssa. Infézzé el vizsgálvaikat maguk között. Német részről mindazonáltal ebből az alkalomból annyit megállapíthatnak, hogy Szalin tisztára eevoldaluan nézi ezt a kérdést, — hangsúlyozták a Wilhelmsstrassen.

London magatartása

A svájci távirati iroda londoni tudósítója megállapítja, hogy az angol sajtó magatartása észrevehetően megváltozott Moszkvával szemben. Az a hangsúlyozott barátságos hang, amely eddig a londoni sajtó hirmagyarazatait jellemezte Moszka irányában, eltűnt és a lapok egyre erőteljesebb hangot használnak. Kiténik ez nemcsak a nagy lapok vezérlékeiből, hanem a diplomáciai tudósítók jelentéseiből is. Az a tény, hogy a brit sajtó ily vonatkozású állásfoglalásait az illetékes politikai körökkel való előzetes megbeszéléseken határozzák el, házározott irányváltásról lehet beszélni az angol propagandában, a publikisztikában és talán még a külpolitikában is, — jegyzi meg a svájci távirati iroda londoni tudósítója.

A lengyel kérdés

A lengyel kérdéssel foglalkozva a DNB. stockholmi tudósítója érdekes értesülést ismert: Moszkva állástoglalásának előzményéről. Az Observer című angol lap ugyanis azt írja, hogy Molotov svájci külügyi népbiztos eredetileg „valamivel enyhébb hangú” választ fogalmazott meg a lengyel nyilatkozatra. Ennek az „enyhébb hangú” válasznak a szövegét a moszkvai angol ügyvivő is látta. A Molotov fogalmazta választ jobb magarangu szovjet katonatiszt a GPU. tisztviselőinek közbenjárására azonban megváltoztatták. Lihenformán Molotov kénytelen volt a katyni tömegsirok ügyét és a jelenlegi londoni kormány létjogosultságát is szóvá tenni Moszkva nyilatkozatában, — mondja az Observer cikkéről szóló stockholmi DNB-jelentés.

Az amerikai köztettési ajánlat viszsztatásáról szóló, előző számunkban ismeretett svájci lapjelenésen kívül más forrásból még ma sincs hírlünk Moszkva ily értelmű állásfoglalásáról. Elettün az is, hogy Sir Archibald Clark Kerr moszkvai angol nagykövet megszakította szabadságát s mint a Daily Mail közli, sürgősen elfogaltja állomáshelyét.

Angol sajtóhangok

Valamennyi angol politika; folyórat élénkén foglalkozik a lengyel-orosz összeütközés kérdésével, — állapítja

meg a DNB. genfi tudósítója. A német távirati iroda közlése nyomán a Rador is ismerteti az ezzel kapcsolatosan idézett brit lapvéleményeket:

— Világos — írja a New Statesman and Nation — hogy a lengyel — orosz konfliktus hátterében Szalin magatartása rejtőzik, aki Lengyelországot a maga érdektérületének tekintli. Következésképpen egyedül ő hivatott arra, hogy Lengyelország sorsáról döntsön. A nyugati hatalmaknak mindenekelőtt be kell látniuk, hogy Szovjet-Oroszország egész Kelet-Európában, a Balti-tengeről a Balkánig, meg fogja magának szerezni a megfellebbezhetetlen főhatalmat. Bármilyen kisérlet, ennek a főhatalomnak megakadályozására, csak viszályt idézhet elő a Szovjet-Unióval. — állapítja meg a New Statesman and Nation.

A Tribune című angol lap — a DNB közlése szerint — rámutat arra, hogy a lengyel-szovjet összeütközés színfalai mögött akapjában véve súlyosabb, mélyrehatóbb összeütközés bontakozik ki, még a lengyelek sorában is. A

lap azt tanácsolja a baloldali elemeknek, amelyeket a lengyel emigráns kormány képvisel, hajlíthatatlanul ragaszkodjanak álláspontjukhoz.

— Ha a lengyel balszárny nem tudja megtartani függetlenségét, jétét teszi kockára, eltűnven már a közeli jövőben. — írja a Tribune.

Egy másik angol lap, a Time and Tide ezeket írja:

— Az új európai rendben Oroszországnak, a szövetséges államok tagjaként, rendkívül jelentős szerepe lesz. Ennek a szerepnek jellege azonban igen nagy mértékben a lengyel-szovjet kapcsolatoktól függ. Egyelőre azonban ezeknek a kapcsolatoknak a célja csak a határkérdésben merül fel.

— Hogyan alakulhatnak az események a lengyel-szovjet összeütközés folyamánként? — veti fel a kérdést a Spectator, majd így felel erre a kérdésre:

— Bizonyos az az egyetlen előre megállapítható tény, hogy sem Lengyelország, sem más hatalom nem lenne képes megakadályozni Oroszországot abban,

hogy a határokat ne a saját tetszése szerint állapítsa meg. Anglia és a többi hatalom számára egyéb nem marad hátra, mint hogy közvetítést kísérel meg a két kormány között, de ebben is csak bizonyos pontig mehet el. — véli a Spectator.

Befejezésül a DNB. genfi tudósítója a Weekly Review című angol lap véleményét ismerteti. A Weekly Review hangsúlyozza, hogy „Kelet-Lengyelországnak a Szovjet-Unióhoz való csatlakozása több lenne az innépélyes nemzetközi szerződések megsértésénél, mert az odaátolás nem jogos sem politikai, sem gazdasági, sem néprajzi szempontból. A szovjet behatolás Lengyelországba azon az uton van, hogy felborítsa az egész európai újrendezést a háború után. Hogyha Anglia nem adja meg a lehető legnagyobb támogatást a nemzetközi igazságnak, vagy ha nem tartja meg innépélyes ígéreteit, akkor le kell mondania a mostani háborúban vállalt erkölcsi vezető szerepéről.” — így idézi a Weekly Review cikkét a DNB. genfi jelentése. (—)

alkozás fő hálal: Pilsudski vezetése alatt. már kéve is elgajták. Ekkor azonban a szovjet ék visszaszorították a lengyeleket. Varsó. A Vicslilán volt végső ellenállás. Vona 11. Augustus 13-14 között folyt le

a nagy „visztulai csoda“

amelyben az orosz teljes vereséget szenvedtek. Ma sem tudni Pilsudski volt-e itt az igazi győztes vagy Weygand francia tábornok az, aki ártóan hazaküldte a lengyeleket segítségért. Így jött létre 1921 márcus 21-én a rigai lengyel-oroszi békekeződés azaz a 1939 szeptemberéig fennálló lengyel-oroszi paktus.

Vilna akkor litvánok követelték de Zeligovskitől kikényszerítették az erületre és elfoglalták. Az utáni bekegyezést Vilnának a tárgyalások való bekegyezésébe, ezt azonban a Litvánok a Szovjetre támaszkodva nem ismerték el. Az 1939-1940. évek eseményeiben Vilna visszakérték Litvániahoz, amikor a szovjet hadsereg megszállta Lengyelország keleti részét. A német-orosz megegyezés a demarkációs vonalat megállapította.

Amint ismert a londoni emigráns lengyel kormány 1944. évi január 5-i nyilatkozatára a szovjet kormány már január 11-én válaszolt. Meg kell említenünk, hogy ebben a szovjet nyilatkozatban benne van az is, hogy a javasolt határvonal Lengyelország és a Szovjet között nem változhatathat. „Lehetnek változások a lengyelek javára a lengyel többségi tartományok Lengyelországhoz csatlakozásánál.” A szovjet javaslat a Curzon-vonalat (hajtja megenni) keleti lengyel határnak. Még egy kárpótlásul a németek birtokolta, eredetileg lengyelülta területeket ajal bekegyezésű Lengyelországnak így a lengyelekek

kijáratunk lenne a Balti-tengerhez

Ismerjük már a londoni emigráns kormány erre a szovjet javaslatra tett óvatos válaszát. Argára és az Egyesült Államokra hárítva a végső megegyezést, azaz követelven a két nagyhatalom biztosítékát a Szovjetek, szemben a megállapítandó határok ügyében. A megegyezés nélkünek látszik a lengyel-szovjet, területi viszályban; a Szovjet területi elkötelezések, vádolja a londoni lengyel kormányt és azza is hogy „öb”ekben a német politika maibna hajtotta a vizet. A szovjet nyilatkozat viszont azt is mondja, hogy Lengyelország és a Szovjet érdeke egyaránt az, hogy tartósan békés kapcsolatok alakuljanak ki a két ország között.

A szovjet-lengyel ügyben felajánlott amerikai közvetítés visszautasítása, Moszkva részéről, a mellett látszik tanuszkodni, hogy a Szovjet területi rendezést megelőzően kelet-európai politikai befolyásának mértékét és határát tisztázni kívánja. (v—2)

A lengyel kérdés történeti háttére

Lengyelország legutóbbi 30 évében az a fordulat. Az első világháború kitörésekor Pilsudski megszervezte az úgynevezett „lengyel legiót” Galiciában. Ez a legió Ausztria oldalán Oroszország ellen harcolt. Ezzel szemben a „nemzeti demokraták” az akkori szövetséges hatalmak oldalán küzdöttek. A központi hatalmak 1915-ben elfoglalták egész Lengyelországot, és az ausztriai kormány az elfoglalt lengyel területeket Galiciához, vagyis a maga területéhez csatolta. 1916 november 5-én azonban megjelent a német osztrák nyilatkozat, amely a független Lengyelország helyreállítását jelentette a világnak. Ennek ellenére sem alakult meg a milliók lengyel hadsereg, amely kormányzó-táborok számítottak. Az 1917. évi lengyel kormányzó-tanács sem volt képes a lengyel hadsereget megszervezni a központi hatalmak határozott támogatása mellett sem. 1917. évi márciusában

megszüntette a megszálló német közigazgatást és

államfői és legfőbb haduri minőségben

magához ragadta a hatalmat. November 11-én a lengyel állam újjászülését napjaink és nemzeti innépült hirdették ki. December 27-én Paderewski, a német osztrák elűzi a német osztrákok a az egész tartományt elfoglalták a lengyelek.

1920. január 10-én a lengyel állam átvette a versailles békeszerződés alapján a nyugati porosz területeket. Az 1921. március 21-én megtartott északkeleti térszavazás a németek javára döntött. Erre kibömbant a kormányzó-tábor felkeltés. Eredménye a vitás területeknek a lengyelre való nyitása volt. Az 1920. március 12-i népszavazás is egyebéft a németek mellett döntött.

Az addig Ausztria birtokában volt lengyel terület, az észtrák Galicát Lengyelország az 1920. szeptember 10-i sáint-germáni béke alapján vette birtokba. Teschen mellett azonban csak lengyel viszály tört ki, amelyben a csehek kerütek felül, megszervezven maguknak a visított terület felett

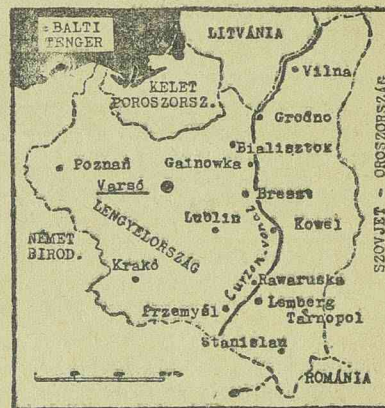
Enn is réheztob volt

a keleti lengyel határ

megvonása. Már 1918 végén Adáz harcok voltak a lengyelek és az ukránok között Kelet-tanában. Dialek hadereje az ukránokat alaposan elűzte. Erre az ántánt 1919

november 21-i értekezlete mandátumot adott a lengyeleknek Kelet-éslic: fölött 25 ezer négyzet méterre. Az 1923. március 15-én Lengyelország elnyerte a területek fölött a teljes tejségget, csak önkormányzatot kellett volna adnia az ukránoknak.

1919. november 8-án felbontott a lengyel-orosz határvonal, a ma erősen felszínre került Curzon-vonal szertart a Nyemen és a Bug folyó mentén.

Curzon orit külügyminiszter határrendezési javaslata (1920. jún. 12.)

C-akhozy a lengyelek az 1921. év tavaszán az ukránokkal együtt vagyis szövetségbe Petljura ukrán hadmannel, megtámadták a forradalmi Oroszországot, hogy a Curzon-vonalat bejetezői kitöljék. A fegyveres vá-

kítört az orosz forradalom

Ekkor a lengyel szocialisták kaptak erőre akik a leghatározottabban a központi hatalmak ellen fordultak. E miatt a központi hatalmak Pilsudskit 1917 nyarán Magdeburgban kényszerlakhelyre utalták.

Az 1918. év elején Haller lengyel táborok brigádjaival a szövetségesek mellé állott és parancsnoka lett a Franciaországban a központi hatalmak ellen küzdő lengyel hadseregnek. Ugyanakkor Dinovski a német, demokrata párt feje, politikailag támogatta a nyugati országokban a németellenes harcot. Dinovski megalakította a lengyel nemzeti bizottságot Párizs székhellyel. Ez a bizottságot a szövetségesek hamarosan a lengyelek hivatalos képviselőitnek ismerték el. Ennek a bizottságnak volt a tagja Paderewski a nagybíró művész akinek sikerült Wilson elnököt a lengyelek ügyének megnyernie. Wilson elnök azonban semmiképpen nem tartotta Lengyelországnak juttatni a német b.rodalomhoz tartozó lengyelülta területeket.

A lengyelek Amerikába is elutaztak érdekeik védelmére, ahol a Visztula-vonalat és Danzingal szabad kikötővé tételét kérték. Az 1918-ban, a párizsi békeértekezleten Wilson elnök a R. K. L. a amerikai befolyására megválasztotta felfogását a lengyel kérdésten. Az amerikai törvényés a lengyel k. vánszogat és a németeknek minősítette. Így azután az 1919. évi június 29-i versailles béke alapján a nyugati lengyel részről Dinovski és Paderewski iratára, az újjászült tett lengyel állam Kelet-Poroszország területéből kapta az úgynevezett korridorot és ezenem Poles egész tartományát. Másod Lloyd George brit miniszterelnök úgy döntött, hogy Danzig szabad város legyen. Poroszország Lytgat és délkeleti részén, valamint Bialia északi részén pedig a szavazás után maradt.

Közb. amik 1918. novemberében kiltört a német forradalmi Pilsudski visszatért Varsóba. Már november 21-én

A politikai arcvonal

Az USA nem ismeri el az új bolíviai kormányt

Amszterdam. (Rador). A brit hírközvetítő szolgálat jelenti: Washingtonban hivatalosan közölték, hogy az Egyesült Államok kormánya elutasító álláspontot helyezkedett az új bolíviai kormány elismerése ügyében.

ANGLIA IS MEGSZAKITJA KAPCSOLATAIT BOLÍVIAVAL

Lisszabon. (Tp). Eden brit külügyminiszter az alsóház ülésén kijelentette, hogy Nagy-Britannia kormánya sem veszi fel a diplomáciai kapcsolatokat a bolíviai forradalmi kormánnyal.

URUGUAY ALLASFOGLALÁSA

Lisszabon. (Tp). Uruguay dél-amerikai köztársaság kormánya elhatározta, hogy megszakítja kapcsolatát az új bolíviai kormánnyal. Hasonló lépés

Az angolok letartóztatták a kémkedéssel vádolt trinidadai argentin konzult

New-York (Enropapress). Ramirez tábornok, argentin miniszterelnök kabinetfőnöksége közölte, hogy Argentin trinidadai konzulját, Osmar Albergo Holmut-ot a brit hatóságok letartóztatták. Ez a hír rendkívül nagy feltűnést keltett az Egyesült Államokban. Vela-

A politikai arcvonal

Az USA nem ismeri el az új bolíviai kormányt

várható más amerikai államok részéről is. VISSZAHIVTAK AZ USA KÖVETÉLT LA PAZ-BÓL

Stockholm. (Rador). Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint az Egyesült Államok la-pazi követét utasították, hogy Bolíviából térjen vissza az Egyesült Államokba.

Venezuela kormánya ugyancsak hivatalosan közölte, hogy nem ismeri el az új bolíviai kormányt. Utasítást kapott Venezuela la-pazi meghatalmazottja is, hogy hagyja el Bolíviát és térjen vissza Venezuelába.

BRAZILIA IS KÖVETI AZ USA PÉLDÁJÁT

Rio de Janeiro. (Tp). Brazília kormánya szintén úgy döntött, hogy Bolívia új kormányát nem ismeri el.

Az angolok letartóztatták a kémkedéssel vádolt trinidadai argentin konzult

— mennyi amerikai rádió-állomás megszakította műsorát és külön híradásban közölte ezt a jelentést. A brit hatóságok hír szerint kémkedéssel vádolják és erre való hivatkozással tartóztatták le az argentin konzult, aki hivatalos küldetésben, utban volt

A politikai arcvonal

Az USA nem ismeri el az új bolíviai kormányt

Európa felé. A brit hatóságok a konzul őrizetbe vételének okait közölték Argentína külügyminiszteriumával, hangsúlyozták azonban, hogy hadifontosságú okok miatt a kémkedés ügyében folyó vizsgálatnak titokban kell maradnia.

Trinidad szigete Dél-Amerika északi partjai előtt fekszik, Nagy-Britanniához tartozik. Közigazgatásilag Tabagóval együtt angol koronagyarmat. Fővárosa: Port of Spain.

ROOSEVELT NEGYEDSZERI ELNÖKJELÖLTSEGE

Washington. (Tp). Az észak-amerikai demokrata párt vezetése — mint a Svenska Dagbladet című svéd lap newyorki levelezője írja — felszólította Roosevelt elnököt, hogy nevezdter is vállalja a jelöltséget az elnökválasztáson.

PETER VOLT JUGOSZLAV KIRALY ANGOL HATÓSÁGI FELÜGYELET ALATT

Bucuresti. A Timpuj című román lap munkatársa jelenti Ankarából: Kajró értesülés szerint a brit katonai hatóságok ellenőrzés alá helyezték a Kajróban tartózkodó, Péter volt jugo-

szláv királyt.

A király közvetlen környezetéhez tartozó diplomataik szerint Péter király csak egy brit katonatiszt kíséretében hagyhatja el lakását. Bárhova akar távozni, azt csak a brit hatóságok előzetes engedélyével teheti. Ezzel kapcsolatban jugoszláv diplomáciai körökben bizonyos szakadás állott be. A nagyvezérkar egyes tagjai hívek maradtak a királyhoz, Csumekovics jugoszláv követ viszont minden megtesz, hogy Titóval kerüljön kapcsolatba.

Angol lap Tito ellen

Madrid. (Rador). A DNB. jelenti: A Nineteenth Century angol folyóirat hirtelen szakított azzal az angol sajtóban hetekig divó szokással, hogy Tito tevékenységét nagyban dicsérték. Minden valószínűség szerint ez a változás a Pravda hírével kapcsolatos ellenjáradásra vonatkozik.

A jelzett angol folyóirat most Titóról úgy ír, mint „sötét egyéniség”-ről, aki nem rendelkezik megfelelő tulajdonságokkal. Senki sem tudja, állapítja meg a folyóirat, hogy honnan vette Tito a „Jugoszlávia marsallja” címet, amelynek használatára semmi jogcíme nincs.

A hazafias magatartású Mihájloviics mellett Tito közönséges áru, állapítja meg tévként az angol folyóirat.

A TÖRÖK NAGYKÖVET HAMAROSAN VISSZATÉR LONDONBA

Ankara. (Europress). Orban londoni török nagykövet, aki az utóbbi napokban Isztanbullan tartózkodott, Ankarába érkezett. Hamarosan visszatér Londonba, hogy folytassa tevékenységét.

AZ ÚJ BOLGÁR KÖVET VICHYBEN
Vichy. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Kirioff Száva, Bulgária új vichy követe Párizsból jött Vichybe érkezett. A bolgár követe érkezésekor Pétain tábornagy és Laval miniszterelnök megbízottai fogadják.

ÚJ SVÉD ÜGYVIVŐ SZÓFIÁBAN
Szófia. (Ep). Az Utro című bolgár lap értesülése szerint Tüberg volt belgrádi svéd követségi tanácsos szófiai követségi ügyvivőnek nevezték ki.

A MOSZKVAI BRIT NAGYKÖVET ISMET ÁLLOMÁSHELYÉN
Genf. (Rador). A DNB jelenti: Sir Archibald Clark Kerr, moszkvai angol

nagykövet, tudvalevőleg néhány nap előtt Amerikából az angol fővárosba érkezett. A diplomata szabadságát töltötte Amerikában és az volt a szándéka, hogy még néhány hétig Londonban maradjon, mielőtt visszatérne oroszországi állomáshelyére. A Daily Mail politikai levelezőjének értesülése szerint azonban a nagykövetnek haladéktalanul vissza kellett térnie Moszkvába. A legutóbbi politikai események következtében volt kénytelen szabadságidejét megrovárideni és állomáshelyét ismét elfoglalni.

SPANYOL ELLENZÉKI TÖMÖRÜLÉS FRANCO KORMÁNYÁNAK MEGDÖNTÉSÉRE

Stockholm. (Rador). A News Chronicle című angol lap — mint a DNB. jelenti — Londonba érkezett hírt ismertet, amely szerint a spanyol baloldali pártok központi tanácsot szerveztek, azzal a céllal, hogy megdöntsék a Franco tábornok elnöklése alatt álló kormányt. Az angol lap nem jelzi, hol alakult meg ez a tanács, ismerteti azonban a pártközi tömörülés felhívását, melyben arra buzdítják az ellenzéki elemeket, egyesüljenek a falangisták ellen.

SVÉD KORONATANÁCS

Stockholm. (Rador). A DNB. jelenti: A tegnapi svéd koronatanácsban több katonai kinevezésről is döntöttek. A többi között Ehrensværk ezredes személynében új vezető került a svéd véderő parancsnokságának élére, tábornoki rangban. Elődje e tisztségben Bredberg tábornok volt.

Quisling a Führernél

Berlin. (Rador). A német vezéri főhadiszállásról jelenik: Hitler Adolf vezér és kancellár Lammers birodalmi miniszter, a birodalmi kancellária vezetőjének és Bornann birodalmi vezető, a pártiroda vezetőjének jelenlétében fogadta Quisling norvég miniszterelnököt.

A Führer Quislinggel való hosszas megbeszélése során az európai földrészt és a norvég nép jövőjét érintő fontos kérdésekről tárgyalt a közös harc szeltemében.

A megbeszélés végeztével a Führer a Quisling miniszterelnök kíséretében lévő Funnglesen és Whist norvég minisztereket fogadta.

Jelentéseink a harcterekről

A német légielő Anzio előtt támadja az angolszász partraszállási flottát

Berlin. (DNB). A német vezéri főhadiszállás jelentése szerint a keleti harctéren Kerensnál a szovjet csapatok nyomása fokozódott. A pancéiosokkal és csatarepülőgépek támogatott ellenséges támadások még tartanak.

Kirovográdtól északnyugatra a szovjet csapatok több hadosztállyal támadtak. Váltakozó harcok után a németek visszavertették őket, egy bejárás helyét ellentámadással megszüktették.

Pogrebistyeftől délnyugatra a német csapatok a tüzéség és a légi erő hatásos támogatása mellett, kemény harc után több erősen kiépiózt szovjet állást foglaltak el. A szovjet csapatok ellentámadásai eredménytelenek maradtak. A harcok még folyamatban vannak. A Pripjet és a Berezina között az oroszok újabb heves áttörési kísérletekhez harckocsiakkal összekötötték. A német csapatok több betörést elrejesztettek.

Az Ilmen-tótól északra és a Leningrádtól délre lévő körzetben a szovjet csapatok fokozódó hevesseggel folytatták áttörési támadásaikat. Egyes szakaszokon elhárították, vagy felfogták a szovjet támadásokat, más helyeken az elkeseredett harcok az elnyomuló szovjet harc csoportokkal tovább tartanak.

Dél-Olaszországban a német csapatok a nyugati szakaszon visszaverték az ellenségnek tüzéséggel és csatarepülőgépek támogatott támadásait. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett.

Nettuno partraszállási hídfőnél az ellenség több helyen megtámadta a német harc előőrseit. A támadásoka

visszaverték. Német felderítő előretörések számos foglyot eredményeztek. A német légi erő nappali és éjszakai támadásai harcok és torpedóvető repülőgépekkel jó eredménnyel támadta Anzio előtt az ellenséges partraszállási flottát. Eddigi jelentések szerint 3 ellenséges rombolót és egy kereskedelmi hajót 6000 tonna-tartalommal elsüllyesztettek. 3 további hajó pusztulása, összesen 26.000 tonna tartalommal, biztosra vehető. 11 szállító hajó részben súlyosan megrongálódott. Északamerikai bombázók tegnap a német birodalm fölé repültek. Tervszerűen bombaledobások következtében a nyugatnémetországi határidék néhány helységében csekély kár támadt. Eddigi jelentések szerint 15 ellenséges repülőgépet lelőttek.

ANGOL HÍDFŐ NETTUNONAL

Berlin. (Ep). Az angolszászok újabb partraszállása Nettunónál Berlnben nem keltett meglepetést. A hadihelyzetéről szóló jelentésekben ismételtlen újultak arra, hogy német részről a szövetségesek offenzívája óta, amely a Garigliano-Sangro által ellen irányult, vagyis november hónap eleje óta, számítottak az angolszász partraszállás lehetőségére, akár a Tyrren-tenger, akár pedig az Adriai-tenger partvidékén. A Nettunó-kikötőnél történt partraszállás helye légyonban több, mint száz kilométernyire északnyugatra fekszik a Garigliano torkolatától. Ennek a helynek a kiválasztása azt mutatja, hogy az angolszászok a Pontini-síkság vizzel elárasztott területét, valamint a délebbre fekvő mérédek partvidékét nem tartották alkalmasnak partraszállásra. Német kö-

80 éves szövetségi mozgalom

A Hangya-szövetkezetek hivatalos lapjának, a „Szövetkezés”-nek legújabb számából vesszük Haller István gróf, a Hangya Szövetség elnökének alábbi vezető cikkét:

Amikor ezeket a sorokat írom, a háború negyedik éve bezárul és átadja helyét az ötödik évnél!

A küzdelmek napról-napra hevesebbek, minden izom, minden erő a végsőkig megfeszítve. Tenplomok, évszázados értékek, dolmek romba egy pillanatról a másikkra, évszázados műkincsek enyésznek el.

És mindez a fejlődés, haladás, a technika csodák jegyében.

Az emberek idegesebbek; mintegy mámorosan járnak az utcákon, keresgélnek, kutatnak, szaladnak a szerencséjük után.

Ha Diogenes ma feltámadna és elindulna lámpájával az utcán és megkérdezné tőle: „Kit keresel?” — újból azt felelné talán találokban, min valaha „Az embert keresem!” Az embert, a homo sapiens-t, a gondolkodó, higgadt, megfontolt embert, a méltó, a méltó dolgokat, ezt a pusztulást emberben, anyagban, — odaköltve a többinek; „Állatok meg emberek, hisz mindent, mi szépet, kő építettek, teszték tőnkre. A belső értékeket emésztik fel!”

Hogy hova fog ez vezetni, hol fog megállni, azt ma senki sem tudja.

De bizonyára el fog jönni majd egyszer az idő, amikor ebbe az izzonyu iramba is belefárad az emberiség és keresni fogja a megbékülést, a békés együttműködés útját. — És akkor hosszantartó konferenciák fogják megelőzni a döntést.

Ugy gondoljuk, hogy egy ilyen konferencián, amelyen vezető államférfiak és diplomataik vesznek részt, gyönyörűen felépített szónoklatokban ki fogják kifejezni, hogy vissza kell vezetni az embereket a valláshoz, sőt egymás vallásához való türelmességet kell hirdetni: ki kell annak a nevelésnek a népet a népért és annak felemeléséért kell

küzdeni; ki kell küszöbölni az osztálygyűlöletet; egy táborba kell hozni minden erőt, új világ, új rend kell megteremtse a szociális fejlődést; vissza kell adni az emberek szabadságát, hogy a szabadságnak és testvériségnek útját ne állja semmi; meg kell teremteni az emberek lelki összhangját és ezt bele kell vinni a mindennapi életbe, kereskedelembe, iparba egyaránt.

Ugy gondoljuk, hogy a szónoklatot színnel nem akaró taps fogja követni, — a szónokot számosan fogják üdvözölni még, amikor már új szónok fog jelentkezni; egy másik diplomata személyében.

Uj szónokunk előadása nem lesz ilyen színes, ilyen terjedelmes, hanem csak pár egyszerű szóval fog szerényen rámutatni arra, hogy egy ilyen mozgalom má van ezen a világon, csak eddig kevesen figyelték elvakultságukban, reá ez a Szövetkezeti Mozgalom, amely most ünnepli száz éves jubileumát. Ez a mozgalom eddig nem érvényesülhetett teljes súlyával, mert ennek a mozgalomnak türelmes, kitartó, önzetlen, fegyelmezt munkásai eddig nem jutottak szóhoz.

Bizonyára egy-két példát is fog felhozni szónokunk, köztük a szövetségi életéről nevezetes finn népet, amely oly nagy szerényen vívta önvédelmi harcát, majd Svájcet, a szövetségi alapon felépített demokrácia mintaképet.

Kedves szövetségi barátaim! Bizonyára sokan mosolyognak ezen a jóslaton, de ha egy új világ nem fogja megfogadni az emberiség lelki békéjét, akkor ez az új világ csak a régi folytatása lesz.

Az pedig, aki tud hinni egy szebb, boldogabb jövőben, az ne legyen kicsinyhiú, az maradjon meg az eddigi önzudalós, önzetlen munkája mellett, akár kicsiny szövetségi, akár vezetője, akár közkeletűnek a szövetségi munkának!

Ebben a hitben szorítom meg minden munkatársammak kérges tenyerét új esztendő napján!

rőkben ez a körülmény szintén nem keltett meglepetést. Az angol hajóhad rendkívül erős részvétele és a szokatlanul nagy számú légierő harcbavetése segítségével sikerült szombat az említett kikötő közelj körzetében a partraszállási hídfőt megteremteni.

MÉG NEM KERÜLT SOR NAGYOBB HADMŰVELETRE

Londonban is azt hangoztatják, hogy a neppunó-hídfőnél eddig még nem volt nagyobb arányú hadművelet. A berlini lapok is megállapítják, hogy a közép-olaszországi hídfőállásoknál eddig nem került sor jelentékenyebb összecsapásokra. Az angolszászok hajókon a Pontini-mocsarak és a Tyberisz torkolata között több hadosztályt akarnak partra jenni. Az előkészületekből arra lehet következtetni, hogy mindkét fél be akarja fejezni felvonulási mozdulatait, és csak azután indulnak meg a jelentősebb hadműveletek. Ezek a harcok már a legközelebbi napokban bekövetkeznek. Berlinben Kesselring tábornok erre vonatkozó intézkedéseiről természetesen részleteket nem közölnek, német beavartott körök szerint azonban a német előkészületek igen messzemenők.

Ujabb német jelentés szerint Clark amerikai tábornok erős hajókötéllekek támogatásával további csapatokat szállított partra. A német fővárosban az a benyomás, hogy az angolszászok a ne-

ttunói hídfő ki akarják szélesíteni, hogy jelentős kötelékeket vehessenek fel.

Berlin a partraszállás politikai jelentőségéről

Berlin. (Tp). Az olaszországi harctéren az angolszászok részéről Nettunónál végrehajtott partraszállás áll a hadiesemények előterében. A Wilhelmstrassen tegnap a partraszállás politikai oldalával foglalkoztak. Az angolszászok igen erős megvilágításba helyezték a partraszállási akciót és türelmetlenek annak arányait és várható következményeit. Szerintük a partraszállás a németekre nagy veszedelmet jelent és ugy tekintik a helyzetet, mintha Róma birtokbavétele az angolszászok részéről maris biztosítva lenne. Ezzel szemben a Wilhelmstrassen annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy az angolszászok a Nettunónál történt partraszállás jelentőségének kidomborításával erősen megtéptázt katonai híreiket szeretnék helyrehozni, de lehetséges az is, hogy ily módon a második arcvonal létesítéséről szeretnék a figyelmet elterelni és így biztosítani a maguk számára a visszavonulás lehetőségét. Biztosra vesszük Berlinben, hogy ez a propaganda-szerű beállítás a Szovjet-Unió ma új történik, amely továbbra is erősen követeli a második arcvonal felállítását, — állapítják meg a Wilhelmstrassen.

Legújabb

Kemény ellenállásba ütközött a Szófia ellen irányuló újabb repülő-támadás

Szófia. (DNB). Hétfőn délelőtt erős északamerikai bombázó-kötéllekek, vadászrepülőgépek kísérete mellett, újabb támadást kíséreltek meg Szófia ellen. A légvédelmi tüzéség, valamint a német-bolgár vadász gépek szembeálltak az ellenséges légi erőkkel és ezelnék zárt kötélekké már a főváros előrése előtt összefogócsalódiak. Ennek következtében az angolszász repülő a leg több esetben nyílt terület fölött dobták le bombáikat. Szófia környékre csak kevés bomba esett. A német-bolgár hatóságok védelemmel számos ellenséges repülőgépet esett áldoztatva. A legtöbb ellenséges repülőgépek számát még nem lehetett megállapítani, mert azok kevésbé lakott helyeken és az utaktól távol hullottak le.

Az aradi Kölcsey-Egyesület középiskolai tanulók számára kiírt pályázatának nyertesei

Az aradi Kölcsey-Egyesület 1943-ban, fennállása hatvanhétédik évében versenyre hívta a romániai magyar tanulókat fiú- és leány-középiskolai tanulói és számokra a következő pályázatokot tüzte ki:

1. „Erdélyi tudósok és írók élete és munkássága az emberi művelődés szolgálatában”
2. „A magyar lírai költészet eszmevilágának fejlődése Balassa Bálinttól máig.”

A szellemi versenytrendező Kölcsey-Egyesület a bírálatában vezető szempontként figyelembe vette, vajjon a helyes írástudáson kívül a pályázó tanuló kellő olvasottsággal rendelkezik-e a magyar nemzeti és az egyetemes emberi műveltség kapcsolatairól. Őt pályaműl értékelte a Kölcsey-Egyesület elnöke, Fischer Aladár főgimnáziumi igazgató, a címére. Három az erdélyi tudósok és írók köznevelődési jelentőségéről, kettő a magyar lírai költészet eszmevilágának fejlődéséről Balassa Bálinttól máig.

A Kölcsey-Egyesület néhai elnöke még olvashatta tragikus végű betegségében a pályázó tanulók munkáit. Előzárása előtt azzal adta át az egyesület főtákarának az írásokat, olvassa el a megszártott szerzőkkel és gondossággal. Sajnos, nem volt több alkalom a pályamunkákkal foglalkozni. Nélküle látták el a bírálói tisztelet Olosz Lajos író a Kölcsey-Egyesület társelnöke, dr. Berthe Nándor a római katolikus főgimnázium igazgató-tanára, a Kölcsey-Egyesület választmányi tagja és Szóllósi István volt tanítóképzőintézet igazgató-tanár, a Kölcsey-Egyesület főtákará. A bírálók egyhangú véleménye az volt, hogy a pályázat eredményes, mert a dolgozatok komoly olvasottságról és a művelődésszeretetről tanuskodnak, noha gondolatuk nem kapcsolódott be eléggé az egyetemes fejlődés vonalába. A bírálók egyhangú ítélete szerint a Kölcsey-Egyesület első, öt ezer lejes díja az erdélyi tudósokról és írókról szóló „Ha férfi vagy, légy férfi” jellegű pályaművet illeti melynek szerzője Dani János az albániai-gyulafehérvári római katolikus főgimnázium VIII. osztályának tanulója.

A második, három ezer lejes díj nyertese ugyane tárgyú munkáért a „Collige thesaurum, qui gemmas vincit et aurum” jellegű írás. Szerzője Mayer József Ferenc az aradi római katolikus főgimnázium VIII. osztályának tanulója.

A magyar lírai költészet fejlődéséről kiírt pályázat számára kitűzött első díjat, öt ezer lejt a bírálók nem adhatták ki, a másodikikat: három ezer lejt egyhangúlag Kölcsev e szavával jeleztek: „Eüszke magyar vagyok én...” ítélték oda. A pályamunka szerzője Gyulai Mária a sibiu-nagyszombi római katolikus ferencrendi tanítóképző VII. osztályának növendéke.

A lírai költészeiről írt munka tetszéses szerzőjének, aki „Szebb jövő” jellegűt használt, csak a második díjat kétezer lejt ítélték oda a bírálók, mert a kitűzött tételből csak Balassa, Csokonai, Vörösmarty, Petőfi és Ady lírájához fűzte gondolatait, Petőfiről pedig, a biológiai fajelmélettel megzavarodva, szerzetelenségeket vetett papírra. A szerző Páll Árpád, a brasovi-brassói római katolikus főgimnázium VIII. osztályának tanulója.

A kitüntetett tanulókat a Kölcsey-Egyesület értesíteni fogja, hogy kiintéztő jutalmukat címükre elküldhesse.

A nyerteseket kéri az egyesület, hogy a jutalmak kézbesítése céljából közeljék mostani címüket a Kölcsey-Egyesület főtákará: Szóllósi István tanár, Arad, Bul Regele Ferdinand 19.

Fiatal kifutófiut vagy leányt

és takarítónőt fel fogadnak február 1-re. Jelentkezzék a timisoarai kiadóhivatalban.

Rejtélyes földalatti erők csatája elpusztított egy vicázgó tengerparti városi

Dél-Amerika legédekesebb ország, ahol csaknem kivétel nélkül fehér emberek laknak és amelynek fővárosa a világ leghangosabb metropolisza

Világzorte mélyeseg megdöbbenést és osztatlan részvétet keltett az argentinai San Juan kikötő-város borzalmas pusztulása, amelyet a páratlan erejű földrengés szinte elsöpört a föld színéről. A napok előtt még virázgó városka — 25.000 lakosával — élénk forgalmu tengerparti kikötő képét mutatta, ma pedig a rémes pusztulás, a halál földje lett. Több ezer háza közül egy sincsen ép, az emberek ezrei a romok alatt letek halálukat, a földlökések újból és újból megismétiődnek, a tátongó földrepedéseken keresztül forró víz tör elő. Apokaliptikus földalatti erők összetötközése vezetett a kis város tragédiájához, amelyről Ramirez tábornok, argentin államfő,

aki a romba döntött városban járt, kijelentette, hogy az, aki nem látta a romhalmazt lejt várost, az nem tudja elképzelni az ott bekövetkezett pusztítás méreteit. Mint ismeretes, eddig 4500 holttestet emeltek ki a romok alól. Megállapították a tudományos intézetek szakértői, hogy a san-juani földlökések olyan erők voltak, mint az 1906. évi san-iranciskói földrengés okozta lökések.

Ez a szomorú tragédia ad aktualitást Argentínának, ennek a különösen érdekes délamerikai köztársaságnak, amely Latin-Amerika tíz országa közül az egyetlen, ahol

őket, részben kipusztultak. Akik megmaradtak, a Dran Chacóban, Patagoniában és a Tüzföldön élnek, nagyrészt proletár-sorsban. Néger alig van, mesztic sincsen sok.

Argentina fehér ország

A mai argentin típus kialakításához a hódító spanyolokon kívül jóformán az összes európai népek hozzájárultak. Spanyolorszagon kívül Itáliát küldte a legtöbb bevándorlót a La Plata folyó melé. Az ország nyelve a spanyol. De ez a spanyol annyira hemzseg az inuitán, az olasz és az angol kölcsönszavaktól, hogy szinte új nyelv lett belőle, egy spanyol esperanto, egy spanyol vladpük, amelyből minden nemzet megért valamit. Az egykori gyarmati korszak hagyományai mind jobban megfakulnak, Argentína gyors ütemben európaizálódik. Argentínában csak szegények és gazdagok vannak. A középosztály most van fejlődésben.

Argentina fővárosában, Buenos-Airesben elszintelenedik, megsemmisül a természet. A munkának és az élvezeteknek ebben a falanszterében minden az embert szidja, vagy dicseri. Az orjási hegyek helyett sokemeletes háziások nyújtóznak a felhők felé. A város méretei és arányai egészen amerikaiak. A 17 emeletes Plaza-szálloda maga is egész város, a föld legkülönb karaván-szerzajai közül való. Paloták és középületek, templomok és szobrok, minden új, annyira új, hogy szinte festékszagú. 1850-ben még csak 90.000 lakosa volt, ma már negyfedelmillió. Száz esztendő sem telt el és megnegyvvenszerelte lakosságát.

A világ leghangosabb városának mondják

Ami itt a hangszórók és autó-dúdák, világhos- és kerekpárcsengők, ciposztítók és utcai árusok művelnek, technikai teljesítménynek is elsőrendű. A lift úgy rohan, hogy az emberek a szive szakad le, az auto úgy, hogy a külföldi utas fogva-cogva hanyatlik hátra az ülésen és önkémpelenül végrendekezik. Van ebben a városban minden, csak éppen egység, csak éppen összhang nincsen. A buenosiaik görög templomokban arulnak biciklit, és reneszánsz palotákban számítottak le váltókat. Az argentin fővárosnak a peso a hajtó ereje. Itt minden es mindenki a pénz mindenhatóságát dicseri. A város minden lakosa ura vagy szolgálója, zsarnoka vagy zsoldosa a pénznek. Buenos-Airesben csak egy mértékkel mérnek Pesoval. Az argentin szemrebenés nélkül fizeti meg a legszédületesebb árat a jeyéért, amikor három ezer személyes operájában külföldi nagyság vendégszerpele. Libériás szolgák, arany-sujtások házmezterek, autósodák és fényűző kirakatok mind a pompa és gazdagság harmonásai.

Szédületes pompa és szédületes árcak

Még jó, hogy a buenosiaik nem egykönnyen szédülnek. De mit szóljon az óceánjárók szegény fedélközi utasa, amikor a pálmáknak, márványpalotáknak és csekkönyveknek ebbe a bábélébe beleléved? Ez a felszín. A fényűzés azonban megfizethetetlenül órára és a fény mellett az árnyék is ott van. A szédületes gazdagság mellett a szédületes nyomor is ottfont talál ebben, a világ leghangosabb városában. (P. E.)

csaknem kizárólag fehér emberek laknak

Az idők folyamán az európai bevándorlók milliói vetették bele magukat a szabaduszásnak ebbe a roppant medencéjébe és a gyorsütemű bevándorlás nemcsak, hogy nem vált kárára az országnak, hanem a gazdasági fejlődésnek soha nem ármódott magasságára lendítette fel. Argentina területileg csak százaléka Dél-Amerikának, de a földréz külkereskedelmének csaknem a felét egymaga bonyolítja le. Ez a karcsu ország 3665

kilométeres hosszúságával, 2500 kilométeres atlanti partjával, 13 millió lakosával egy darab Dél-Amerikába áthelyezett Európa. Argentínát a „roppant ebédészasztal”-nak nevezik, mert bő tere az ember gazdagodásának. Végtelen legelőn a marhák és juhok nem eszik el egymás elől a falatokat. A pompa-vidék, a silkság, Argentina szive. A pampa-vidék a füvek és a kultúrnövényeknek végtelen tenger. Buzaország, kukoricaország.

A pampa a csend és a nyugalom országa

Minden az emberé benne és mégis a természet az uralkodója. A gabonafélék között a búzák a vezérszám, második helyen a kukorica áll, a harmadikon a lenmag. Argentirában nemcsak a felső földréteg, a föld mélye is bőkezű. Van arany, ezüst, réz, óm, ólom, wolfram, mangán, kén, só és borax.

kus Gran Chacot díszes pálmáigetek, értékes fákból gazdag erdők borítják. Argentina roppant területének körülbelül a negyede a füves, bozótos Patagoniára esik. A juh és a gyapjú biradalmak ez. Nyugaton a csilái határ memén vonulnak a mororva és szakadékos Kordillerák. Ez a 7500 kilométeres hegylánca 4000 méter magas fensőkkel és szorosokkal van tele.

A köztársaság északi része az indiánország, Argentina indiánjai, amióta jobbet érintkeznek a fehérrel, nagyon megszeldültek. A meleg, csaknem trópi-

Argentína őslakó indiánjaiból ma már sem sok maradt. Részben kiirtották

BIZONY, KELLEMETLEN LEHET,
ha fásaságban hallgatnod kell, amikor szó esik a **HAVI SZEMLE** valamely érdekes írásáról.
Szellemi rangot csak olvasottság, az irodalmi életben való tájékozottság adhat. Gazdag tartalma, szellemi életünk keresztmetszetét nyújtó, színes változatossággal szerkesztett folyóiratunk olvasása emellett magyar kötelesség is.
Lépi be előfizetői közé!

KÉT TAVIRATI JELENTÉS A BALKÁNRAÓL:

Szófia kiürítése lényegében vége befejeződött

ISZTANBUL KIÜRITÉSÉT A VÁROS TULZSUFOLTSÁGAVAL ÉS EGÉSZSÉGÜGYI VISZONYAIVAL INDOKOLJÁK

Rucuresti. Szófiából táviratozza az Európa Press munkatársa: A bulgár főváros kiürítése legnagyobb részben már befejeződött. A Szófiából távozó

személyek a múlt péntekig ingyen utazhattak gyorsvonaton, a személyvonaton való utazás határideje január 23, vasárnap volt.

Törvényjavaslat Isztanbul lakosságának csökkentésére

Ankara. (TP.) Török lapjelentések szerint a Szaracsoglu-kormány törvényjavaslatot terjeszt a nemzetgyűlés elé, Isztanbul városának kiürítésére vonatkozóan. A kiürítést egészségügyi és gazdasági okokkal indokolják. Utalnak arra, hogy Isztanbul lakosságának száma tetemesen megnövekedett: két év

alatt 700 ezerről egy millióra emelkedett. Isztanbul tulzsfoltsága miatt a város egészségügyi és élelmezési viszonyainak rendezése nehézségekbe ütközött, ezért a beözönlőt lakosság egy részét vidékre küldik. A török lapok megjegyzik, hogy Isztanbul földrajzi helyzete is indokolta teszi a város lakossága egy részének eltávolítását.

Robbanás egy délan líai helyiségben

Genf. (Radur.) A brit hírközvetítő szolgálat jelenti: Egy délan líai helyiségben az egyik üzemből robbanás történt. A mentési munkálatok a tüzoltóság, egészségügyi közegek és a rendőrség

közreműködésével, folyamatban vannak. Hét holttestet emeltek ki eddig a romok alól, huszonöt ember még hiányzik. Ezenkívül sok a sebesült.

Vasuti szerencsétlenség Németországban

ÖTVENHÁROM EMBER ÉLETÉT VESZTETTE

Berlin. (Radur.) Hannover mellett vasuti szerencsétlenség történt. Ötvenhárom

embe: életét veszítette, ezenkívül több súlyos és könnyebb sebesült történt.

Keresnek kifogástalan, román, magyar, német **levelező-gépírónt** azonnalra, vagy február 1-re. Cím a timisoarai kiadóban.

Dr. Róna Jenő ARAD, Gh. Popa-utca 1-a. Távbeszélő 19-22.

FELMILLIÓ FRANCIA MUNKÁST MEGTANÍTOTTAK A NÉMET NYELVRE. (Berlin.) Ötszáz ezer francia munkást, akik a háború folyamán Németországban dolgoztak, illerke még dolgoznak, külön tanfolyamokon megtanították a német nyelvet. (DNB.)

HORVÁT-MAGYAR JOGSEGÉLY-EGYEZMÉNY. (Zágráb.) Most cseréltek ki az 1943. október 8-án kötött horvát-magyar jogsegély-egyezmény becsikkelyező okmányait.

SVÁJC NEM ADJA KI DINO ALFIERIT. (Bucuresti.) Dino Alfieri, Olaszország volt berlini nagykövete és a fasiszta nagytanács volt tagja, jelenleg beteg és egy svájci kórházban ápolják. A svájci szövetségi tanács eredetileg úgy döntött, hogy Dino Alfierit, felgyógyulása után, kiutasítja Svájcból, tekintettel azonban arra, hogy Alfieri a veronai perben szintén halálra ítélték, Svájc most visszavonta a kiutasítási határozatot. (SPP.)

SVÉD-SZOVJET ÜNNEPSEG STOCKHOLMBAN. (Stockholm.) A DNB. jelenti: Lenin halálának 20-ik évfordulója alkalmából a svéd-szovjet kulturális és gazdasági kapcsolatok ápolására alakult társaság a stockholmi városháza nagyerkémben ülést tartott. A svéd és szovjet labogókkal feldíszített ülésteremben tartott összejövetelen Kollontáj asszony, a Szovjet-Unió svédországi nagykövete is megjelent. (Rador.)

CIANO GRÓF NEJÉT ÉS GYERMEKEIT INTERNÁLTÁK SVÁJCBAN. (Bucuresti.) Berlinből jelentik, hogy Ciano gróf feleségét, aki Svájcba menekült, a veronai per megkezdése előtti napon gyermekeivel együtt internáló táborba utalták. (SPP.)

SPANYOL-PORTUGAL KÖLCÖSNÖS SZALLITÁSOK. (Madrid.) A spanyol külügyminisztérium közlése szerint az utóbbi hetekben vegyes spanyol-portugál bizottság tárgyal a Santa Cruz palotában. Az 1944. év első felére, a spanyol-portugál kereskedelmi szerződés értelmében járó kölcsönös szállításiakat állapították meg. A kereskedelmi szerződés alapján Portugália mindenekelőtt vasuti talpfákat, vas-öntvényeket és garmatákat szállít Spanyolországnak, amely viszont főleg vasuti anyagot szállít Portugáliába. (Tp.)

NORVÉG EMIGRÁNSOK AJÁNDÉKA A SZOVJETNEK. (Stockholm.) A Svédországban élő norvég emigránsok a szialingrádi hősöknek feltrással zászlót ajándékoztak a stockholmi szovjet követségnek. Az átadási ünnepségen Kollontáj asszony, szovjet nagykövet üdvözölte a norvég emigránsokat, — jelenti a Volkets Dagbladet. (Rador.)

ÖSSZEOMLÓTT DÉL-AMERIKA LEGNAGYORB HÍDJÁ. (Stockholm.) Rio de Janiroból jelentik, hogy Por Alegre braziliai városban a Rio do Santos folyó hídjá — Dél-Amerika legnagyobb hídjá — összeomlott. Több halál- és sebesülés történt. (Rador.)

VENEZUELA ÁLLAMELNÖKE ROOSEVELTNEL. (Genf.) Roosevelt elnök több órás megbeszélést folytatott a Washingtonban tartózkodó Medina venezuelai köztársasági elnökkel. (Rador.)

Mindnyájunk dolga

Anyák és gyermekek

Nincs mos, kezemügyében ismeretlér, de körülbelül bizonyos, hogy szépirodalmunk kezdeti idejében bő virágzással szaporodtak a napiárak. A napiár közszükségleti cikk. Nemcsak mert az idő aprózta felfogható darabokká, nemcsak mert pirosbetűs pihenőket hirdet. Hanem mert tudósít a csillagok állásáról, időjárásról, közöl és szakszerű tanácsokkal lát el.

Régebben icalendáriumnak hívták s ismereteink általános tárháza volt. Orvostudomány és ásvat, földművelés és boszorkányság, száman és szépirodalom békésen megfértek benne egymással. Eppen ez volt elterjedésének titka. Az ember január elején megvepte a vasok kötetét, nem is olyan drágán, s aztán a hosszú tél estéken volt olvasni- valója.

Népünk történetében gyakran előfordult, immár, hogy a szellem pistákoló lángja, csupán ezek a kalendáriumok és napiárak tartották ében. Mikor a költők hallgattak, a regényírók bujdosnak, a hírlapok elfelejtették megjelenni, a napiár akkor is makacsul visszatér, minden esztendőben és magával hozta a folytonosság, az éle, lenge reményét.

A napiárak készítői mindig is tudták, hogy nemzeti feladatot teljesítenek. Azt is tudták, hogy a napiár, mindenki megvásárolja. A napiár a szó legszorosabb értelmében volt közönség számára készíthet. A nép számára és a kiadó nem vesztethet. Így is van ez helyén. Hadd

nyerjen csak a kiadó, ha a nép is nyer vele.

Volt egy-két esztendő denünkben, amikor csak a napiárak jutottak el otthonainkba. És elhozták a nyomtatóit betű üzenetét, arról, hogy egymásra gondolunk. Azóta enyhült, a fagy, többé, is tudunk egymásról, többé, is beszélünk gondjainkról. De a napiárakat azért minden évben megvesszük. Kegyelettel nézegetem végig a különböző cikkeket, rovatokat, verseket, adomáku: vásártáblázatokat. A vásártáblázatok olvasása egyébként már gyermekkoromban is különös élvezetet okozott. Magam sem tudom miért. De szerettem megtudni, mikor van az országos kirakóvásár X-en és mikor tartják a tenyészállat-vásárt Z-en, ahová vérszemes helyről mindenfajta állat felhajható.

Az idén a véletlen legeelőször a Református Napiárt jutottam kezembe. Szokásom szerint először az irodalmi részt, pörgettem végig. A verseket. Bizonyosra veszem, hogy a szerkesztő református költőket válogat a Református Napiárba. Nem nagyon tudom ellenőrizni, de gondolom, Arany és Petőfi protestánsok valának. Akárhogy is van, jólesett, hogy nem a szokásos fűzfaköltők találjuk a szövegbe ekelve, hanem őket.

Ezért az azonban nem a szépirodalmi rész ragad meg, nem is a vásárok rendje. A napiár, szerkesztő Nagy József teológiai tanárt egy aggodalom hájja

és ennek az aggodalomnak a képe a kötetet. Szinte látom, amint homlokán sáporodnak a ráncok, de keze ökölbe szorítja a tollat és úgy próbál harcolni a Rémmel, mely behatol álmaiba és megmérgezi nappalait. A szerkesztő napán-puszulásától fél. A szerkesztő az egyik és az egyse ellen harcol.

Mindenütt csak az anyáról és a gyermekről, megint az anyáról és megint a gyermekről van szó ebben a kötetben. Csupa derű, csupa fény, csupa bizakodás a jsgyerekek, a tanulmányok, az orvosai tanácsadások hangja. Mintha a szerzők a hírvetés felsőbb iskoláját járják volna ki mindannyian, oly tökéletes bizalommal igyekeznek kedvet csinálni a gyermekekhez.

De vajjon eléri-e a célt? Vajjon megváltozik-e népcsoportunk szaporodási arányszáma? Vajjon jövőre több gyermek születik-e, min az idén? Vajjon megfordul-e a pár esztendő óta vésses meredéllyel lefelé hajló vonal, amelynek vége a semmibe, a megsemmisülésbe véssé? ...

Fáj kimondanom, de úgy hiszem!

A gyermekáldás, nem lehet kirveréssel szaporítani. Valami más, kell a lelkekben megfogni. Talán csakugyan az eszme hiányzik belőlünk. Az a csábító, lenge csalkép, amelynek intésére elfeledkezünk a jelen bajairól és a jövőnd félelméről s érdemesnek tartjuk megörökíteni magunkat kőben, trott szóban, meleg eleven husban.

Pár esztendeje már vacogó hangulatban éljük a ránk kimerő sorsot és de-hogy is van kedvünk ezt unokákra örökíteni. Eurólvre kevesebb gyermek születik és egyre több felnőtt távozik a semmibe.

Vajjon segít ezen egy napiár derűlátása?

Bár segítsen! ...

Róna Jenő

MIT VALANZOLSZ.

ha megkérdeznék: előfizetnél-e szépirodalmi folyóiratokra, a HAVI SZEMLERE?

Siesz mulasztásodat pótolni!

Előfizetéseket felvesz a Havi Szemle kiadóhivatala: Arad, Str. Brahanu 2-4. szám, Egy évre 800 lej, félévre 420 lej, egyes szám ára 70 lej.

A világgazdaság eseményei

Svájc nemzeti jövedelme

A svájci szövetségi tanács statisztikai hivatala most közölte Svájc nemzeti jövedelmének alakulását 1939-től 1942-ig. Bár a legújabb jelentés csak becslésekkel tápszik, az adatok mégis rendkívül tanulságosak: a jelentésben többek között a következőket olvashatjuk: 1942-ig a nemzeti jövedelem évi 10 milliárd frankra emelkedett, amivel az 1929-es konjunktúra csúcspont 9,5 milliárd nemzeti jövedelmét megelérte. 1938-hoz viszonyítva az 1942-es nemzeti jövedelem 20 százalékkal nagyobb, 1941-ben 7,5 százalékkal) emelkedett a nemzeti jövedelem, a következő évben 4,3 százalékkal. A statisztikai hivatal jelentése ezután rámutat a várható csökkenésére és a pénz romlására s arra az eredményre jut, hogy realisan tekintve az adatokat Svájc nemzeti jövedelme és az ország rendelkezésére álló javak és szolgáltatások érezhetően csökkentek.

Az új török költségtérítés

A most elfogadott új török költségtérítés a jövő évi állami kiadások 70 százalékát a hadsereg és honvédelem céljaira irányozza elő. Költségtérítési beszámolóban a török miniszterelnök hangsúlyozta, hogy gazdasági vonatkozásban a drágaság, a pénzhígulás és az állami kiadások rohamos emelkedése képezik a kormány fő gondját. Mint a drágaság egyik alapvető okát azt a tényt jelölte meg, hogy egymillió fiatalember teljesít állandóan fegyveres szolgálatot, akik ezzel a termelő munkából likapcsolódnak és passzív tv. gyasztók lettek. Emelkedett a lakosság életszínvonala is, a náborus viszonyok ellenére és sok bajt okoznak a háborús üzlekek és feketepiaci árusok. A háború előtti 307 millió fontról az évi költségvetés most 300 millió török korona emelkedett, így tehát a kormány fő gondja, hogy az állami kiadások további emelkedésének gátat vessen. A bankjegyfolyalom

az 1939. évi 350 millióról 776 millióra nőtt. Figyelembe vevő azonban, hogy ez idő alatt az állami tők aranyfedezete 28.000 kilogrammról 143.000 kilogrammra emelkedett. Az állami bank 52 millió 600 ezer font devizakészlet felett rendelkezik.

Elelmiszér Európába

Hoover volt amerikai elnök megjelent az illetékes szenátusi bizottság előtt és nyilatkozott az európai élelmiszerszállítványokkal kapcsolatos javaslatáról. Hoover kijelentette, hogy a németek elleni gazdasági zárlat csupán másodrangú fontosságú ebben a háborúban és így a szövetségesek enyhíthetnek a zárlaton, anélkül, hogy háborús erőfeszítéseik ezzel kárt szenvednének és szállíthatnak élelmiszert Európa részére. Az Egyesült Államok erkölcsi kötelezsége volna, hogy azonnali rendszeres segítő tervet dolgozzanak ki, hogy küldjék az élelmiszereket Európába, beleértve Franciaországot is. Hoover kijelentette továbbá azt is, hogy a menekült kormányok legnagyobb részének megvan a kellő anyagi eszközök az élelmiszervásárlásra. Hajólor és élelmiszer rendelkezésre áll és így Hoover azonnali akció megindítását javasolta. Az követeli, hogy az Egyesült Államok Svédországgal és Svájc-al karöltve rendszeres segítőket kezdjenek ott, ahol erre szükség van. A javaslat ki akrrja terjeszteni a már meglévő tervet Görögországra, Belgiumra, Norvégára, Lengyelországra, Szerbiára, Cseho-százgra és Hollandiára.

Rövd hírek

A szlovák kormány a múlt évben fogadta el az államvasutak villamosítására vonatkozó tervet. A készülékésztyyi miniszteriumban külön osztály létesítettek a vasutak villamosításának intőzésére és ennek keretében bizottságot állítottak fel a Vág vízterének ki-

használatára. — A bolgár vízügyi igazgatóság tervezetét dolgozták ki a Szevljevo vidéknek öntözésére. A Vidima folyó vizével 1000 hektáryri területet öntöznek meg elsősorban kerteket és réteket. A munkálatokat a „Balkan” nevű vízügyi szindikátus pénzeli — Svédországban is elrendelték a kü földi követelésék és tartozások bejelentését — Az argentin kormány tervet dolgozott ki, amelynek értelmében az eddigig legnagyobb mértékben fogják az üzemanyag céljaira használandó neftészolajat lenakajjal keverni. Az argentin olajgyárak teljesítőpéssége évi 2 millió tonna.

Délerdélyi irodalmunk örvendetes eseménye

Kabés Éva új verseskötete „AMIT AZ ÉN SORSOM MEGAD NEKEM”

A tehetséges költőné java alkotásai szerepelnek benne. A kiállításában is izléses mű mindenkép érdemes az irodalom barátai, a komoly könyvek és az írásművészet hívei figyelmére, az olvasó bizalmára.

ARA 180 LEJ.
Megrendelhető: Aiud-Nagyenyeden a Bethlen-szövetkezetben, Brasov-Brassóban Elekes könyvkereskedésében, Timisoara-Temesvároton a Missiálnál és Universala-nál, Aradon az Universala (Hegedüs) könyvkereskedésben, Turda-Turdán, Tarnaveni — Diesöszenymártonban, Ludus-Marosludason és más helyeken, a Hangya-szövetkezeteknél.

Az aradi lóvasuttól a villamosig

Aradon kezdetben vajú a lóvasut, amelyet iradájukba, munkahelyükre igyekvő, vagy a városban ügyes-bajos dolgaik, inféző nagyapáink vertek igénybe és nagyanyáink dögögték rajta bevásárlásaiukat végezték, vagy lávol lakó barátnőjükhöz kedélyes és gondzúó kávédelutánra. A pályaudvar a városi színházépület mellett lévő térrel összekötő nyílegyenes, széles főtűcán lerakot, sínűpáron közlekedő a társas-kocsi. Elülő magas üléséről nagybajuszú kocsis nógatja pipája mellől ujonatá, megszokott és megunt lovát és hangos „hoó-hopp”-al rántott egyet a gyep-lőn, amikor a megállóhoz érkezetit, és u. jába kerül járókelőket pedig trom-biaszóval figyelmeztette a jármű kö-zeledetere.

Egy szép napon pedig mozdonyvezetői anfonyamra küldte az öreg kocsiat a nagytekinetű városvezetés, mert a megkehesedő lovak helyébe apró mozdonyokat vásároltak. Új személyszállító kocsiak készültek, amelyekből az egyre növekvő városi közúti forgalom kívánalmainak megfelelően kető-hármat is összekapcsoltak, elébük áll a pőfőkelő kis mozdony és büszke esengéttel nekirugaszkodot, az unak. Ez már szűleink idejében törőny és eleinte bizony aladnak a város egyszerűbb lakói közül olyanok, akik sehogysem akar-ak felszállni az „ördöngös masina” vona-tá ki vonaira. Néhány évig aztán két kisvona-szerelvény dögögöt a 3-4 kilométeres utszakason, fűsiketiő zákatolással és esengetésével már korra hajnalban felrésznu almukból a főca lakóit. Az újonat házipajdonosainak pedig évenként kellett épületeik ucai frontját újra és újra meszelentők, a kis mozdonyok állandón vastagon fűstölő kéményéből kiömölő koromfelő lerako-dása miatt.

Az emberek felélegzetek, amikor egy két évtizeddel ezelőt megszűnt a lórmás és piszkos vonajarat, amelytől csak kevesen busuztak sajnálkozással. Nem sokkal később felszedette a város a sineket is és a közúti forgalom jebo-nyolítására társasgépkocsiakat állított üzembe. Ezekkel utazgatunk mi. Az autóbussok azután válogatták egymást, megrongálódottak helyét egyre korsze-rűbb és kényelmesebb járművek fog-lalták el, két évvel ezelőt hatalmas, sö-rekék mamul-társasgépkocsi. Ezeket azonban nem sokáig élvezhetők, a há-borun elparancsolta őket Aradról és it-t maradtunk a bérkocsikkal. A régi időt-re emlékeztető járművek tulajdonosai ellen sok-sok panaszunk van, mert üzér-kezők és févállról beszélnek az em-berrel. Azt hiszik, hogy szívesseget tesz-nék vele, ha felveszik kocsijukra az új-as, akik előzőleg alaposan kivallat-ták, hová, merre akar menni és ha nem teszik nekik az utrány, azt mondják, hogy foglat a kónfis.

Tűn ezér örüllünk meg annyira a most megjelenő villamosnak. Egyelőre csak félg villamos ugyan, mert amig meg nem érkezik Svájcból a szükséges aramátalakító készülék, villanyáram helyé-e elébe kapcsol benzínmotor huzza. Előbb-utóbb, remélhetőleg, igazi villa-mos lesz belőle. Addig pedig irigykedve gondolunk szomszédvárosunkra, ahol már réges-rég villamos-közlekedés bo-nyolítja le a forgalmat, nem régen pe-dig villanyárammal hajtot társasgép-kocsi helyek ez üzembe. Ilyen zajtalan, szagtalan és minden tekintetben kényel-mes járműre nálunk, Aradon legfeljebb majd gyermekeink idejében kerü-lhet sor. U n o k á n k pedig kiadja milyen újabb, még modernebb járművet kapnak majd. (—czay)

— Pékinis szereti esétlen halála Deya-Dóván, (Saj. tud.) Tóth Lajos 19 esztendő pékinast reggel holtan találták a kamrájában. Kidrűlt hogy lefekvés előtt erőse-i be-futót a kalyiba és a kéménybe vezet őse-vet elzárta, hogy nagyobb legyen a meg A talált a kályhából kőmől gáz okozta.

Január 27, csütörtök
Róm, kat.: János
Protest.: Lóthai
Ortodox: Krizoszt.

Napkelte: 7 ó. 34 p.
Napny.: 16 ó. 53 p.
Holdkelte: 8 ó. 50 p.
Holdny.: 19 ó. 21 p.

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. — Szerkesztőség: Timisoara I., Btlevardja Regina Maria 8. kiadói címet: I., Piața Bratianu 3. szám

Távbeszélő: szerkesztőség 50-78. kiadói címet 28-10.
Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza, még abban az esetben sem, ha erre külön megkérnek.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Távbeszélő: 17-11.

— Kanonok-beiktatás az albaionai-gyulafehérvári székesegyházban. (Saj. tud.) Jellmann Gyulát, a központi alapítványi hivatal és a Batthyaneum-könyvtár igazgatóját Márton Aron római katolikus megyéspüspök az albaionai-gyulafehérvári székesegyház tiszteletbeli kanonokává nevezte ki. Jellmann Gyula beiktatása január 16-án ment végbe ünnepélyes keretek között. A szertartást Fejér Gerő dr. érsegi kanonok végezte, aki beszédeben kiemelte Jellmann Gyula érdemeit. A beiktatás után az új tiszteletbeli kanonok nagyimisést mondott, amelyen a Maláth-gimnázium ifjúsága, amelynek Jellmann Gyula régóta lelki vezetője, énekelt.

— Ingyenes orvosi rendelés. A timisoarai-temesvári Református Férfitársaság nyilvános orvosi rendelőjében hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt van rendelés fél 12-től 1-ig. A szegény betegek ingyenes rendelésben részesülnek. A református szegény betegeknek ingyen gyógyszert is ad a Református Férfitársaság. Orvosok: Belgyógyászat, nőgyógyászat és kisebb sebészet: Dr. Simon Gyula (Lakása L. V. Alexandri-utca 4.) Fogászat: Dr. Fogarassy Zoltán (Lakása III., Mihai Viteazul-ut 5.) Bőrgyógyászat és venereológus: Dr. Brády Albert, (Lakása I. Regele Ferdinand-ut 1.)

— Idegbaja miatt öngyilkos lett. Timisoara-Temesvárotról, belvárosi lakásán öngyilkosságot követett el Salamon Sámuel, 69 éves Eminescu-utcai lakos. A hátszobájában lévő szög-re felakasztotta magát. Hozzájárulóit szerint súlyos idegbajban szenvedett és ez kergette a halálba.

Közgazdasági szótár

VAIDA CORNEL dr. könyve

A közgazdasági élet alapos ismeretéről és világos, mélyen járó megismeréséről tesz bizonyosságot Vaida Cornel dr. timisoarai-temesvári ügyvéd, jogi és közgazdasági doktor szótára, amely a „Victoria”-nyomda szakavatott nyomda technikai kivételében most jelent meg. 260 oldal terjedelmű kötet ez, amelynek gazdag, nagy gondjal és szakszerűséggel egybegyűjtött anyaga tárháza a szakki-fejlesztések és a közgazdasági életben szükséges meghatározásoknak román és német nyelven. A szókaványa szótár természetétől fogva meghaladja ez a munka, mert egyúttal kézikönyv, útmutató és vezető — szinte lexikális jelleggel — és magában foglalja az ipar, kereskedelem és pénzügyi világ minden irányu megnyilatkozását, szinte érezni lehet a szövegen át a gazdasági élet létketését. Kiténő szakmunka, amely a nyelvszabályok és tisztaságok megőrzésével a gyakorlati életből merít szókincsét és a gyakorlati használatnak szól.

Vaida Cornel dr. munkája a közgazdaság minden ágában tájékozást nyújt és így majdnem nélkülözhetetlen a gazdasági élet minden tényezőjének: ipari és kereskedelmi vállalatoknak, pénzügyte-eknek és mezőgazdaságnak, mindenkinek, aki a közgazdaság terén tevékeny-séget fejt ki, de annak is, aki a gazdasági élettel bármilyen viszonylatban érintke-zésbe jut és e hatalmas gépezet működé-sét megismerni és élénk forgását megha-lározi kívánja. Ekben van a könyv szé-les rétegeket vonzó sajátossága és érte-ke. A mű második kötete német-román nyelven most van nyomás alatt.

— A vasúti munkapénztári nyugdíja-sok illemtényét a posta kézbesíti. (Saj. tud.) Az aradi nyugdíjasok kölcsönös segélyezési egyesülete (Eminescu-utca. 20-22) értesíti tagjait, akik illemtényüket a vasúti munkapénztárról kap-ták, hogy januártól kezdődőleg a pénz: a posta kézbesíti lakásukon. Az új rend-szer következtében a fenti nyugdíja-soknak nem kell élelbenléti bizonyít-ványt bemutatniuk. A posta az esedékes nyugdíjat követő hónap 1-10. között kézbesíti a pénzt.

— Olasz nyelvi gyorsanfolyam. A timisoarai-temesvári olasz kulturintézet január 26-án új olasz nyelvi gyorsanfolyamot kezd, amely 45 leckeóra alatt ismerteti meg a hallgatókat az olasz nyelvtan alap-elemeivel. A tanórákat hetenként háromszor — hétfőn, csütörtökön és pénteken este 6-7 óra között — tartják. Jelentkezni lehet a Libertatii-tér 2. szám alatt és 12-77 távbeszélőszámán is.

— Halál a lóbaráiban. (Saj. tud.) Cap-raru Petru a resztai vesicabányai kőbányá-ban dolgozott, amikor a hegyoldaról hirtelen leért egy nagy szikla és a munkása zu-hant. A szerencsétlen ember holtan maradt a helyszínen.

— Használt betegsegélyző-bélyegeket árusított. (Saj. tud.) A betegsegélyző hi-valat ineni-borosjenői bélyeggyűjtője 1942-ben Bonja Adam volt. A hivatal rájött, hogy megbízottja egyszer már használt bélyegeket hozt újból forgalom-ba és ezért bíróság elé állította. A tör-vényszék három hónapi fogaúra ítélte.

— Többszörösen elítelt, vesztélemes bejáró lozott az aradi rendőrség. (Saj. tud.) Az aradi rendőrségnek az utóbbi időben több katonaszökevény-betörőt sikerült ártalmatlanná tennie. Ujabbban C. Moșan Petrut fogták el, akit 1933-ban betörés miatt öt évi fogaúra ítélték, de büntetése kitöltése után ismét betört a timisoarai-temesvári Kőcsenyai-féle vendéglőből 500 ezer lej lopott. Ujabb két évet kapott és miután azt ismerte, az aradi gyermekmenhely pro-dájába tört be, majd a katonai kórházból lopott ágyneműket. Ekkor a timisoarai-temesvári hadbírósg elé került, ahol nemcsak a betörésekért ítélték el, hanem mint katonaszökevény is, és életfogy-tiglan kényszermunkával sújtották. Az elmult év augusztusában frontszolgálat-ra jelentkezett, egy hónapig az egyik ki-képzőkózpontban tartózkodott, majd megszökött és ismét Aradra utazott. Most aztán újból rendőrlékre került.

IKREK
— Rettenetes ez a Pirya, napról-napra piszkosabb és a Dömi olyan szista, mint egy anygal.
— Teszik tudni, az azért van, mert a mama rövidlátó és egy hét óra Dömit kétszer fürdeti meg naponta.

KAPORA JÖN
Mama a kis fiához:
— Majd elmegyünk a doktor bácsihoz és megmutatod neki a nyelvedet.
— Remek, gyerünk!

Magyar szívevel

OTLECI-ÖTELEMI ADOMÁNYOK
A KAKUK-ÖTHONNAK

(Folytatás). Bezoki Ferenc 1 kilógramm bab és 1 darab szappan, Talpai Mátvás 1 kilógramm zsír, 1 darab szappan, 5 kilógramm hagyma, Talpai Mátvás: 10 kilógramm burgonya, 2 kilógramm hagyma és 1 darab szappan, Fekete Erzsébet 5 kilógramm liszt, Fa István 5 kilógramm hagyma, Szabó József 1 kilógramm bab és 2 kilógramm hagyma, Fenyvesiné 1 kilógramm bab és 5 kilógramm burgonya, Kovács Mátvás 1 kilógramm bab, Szabó Istvánné egy darab szappan, Puskás Pál 1 kilógramm hagyma és 4 kilógramm burgonya Komló-siné 2 kilógramm hagyma és 1 darab szap-pan, Kovács Mihály 5 kilógramm hagyma, Nagy 4 kilógramm burgonya és zöldség, Onora Boldizsár 1 köve zöldség, Feng Ist-ván 1 darab szappan, I. Varga Jánosné 5 kilógramm burgonya, A. Varga Jánosné 1 és fél kilógramm liszt, Fenyvesi Mihály 1 liter bab, Temesvári Mihály 5 kilógramm hagyma és 5 kilógramm répa, Oszlándi András 10 kilógramm burgonya, Szabó Fe-renc 10 darab tojás, Ökrösné 2 és fél kilógramm zöldség, Bótki Vera 3 kilógramm hagyma és 2 kilógramm liszt, Bakos József 15 kilógramm burgonya, Frig István 3 ki-lógramm hagyma és 3 kilógramm répa, Schmidt Gáspár 5 kilógramm liszt, Szabó Péterné 5 kilógramm burgonya, Kiss An-drás 1 kilógramm zöldség, 1 liter olaj és 1 kilógramm hagyma, Nagy Mihály 2 kilógramm hagyma, Tóth Györgyné 2 liter olaj, 5 kilógramm burgonya és 1 darab szappan, Szalóci Ferenc 1 darab szappan, Fekete Fe-renc 1 darab szappan, Gyapja: Jánosné 3 darab tojás, 1 kilógramm burgonya és 1 ki-lógramm hagyma, Fenyvesi János 1 tojás és zöldség, Várabné 2 tojás, burgonya és 1 liter bab, Tóth Péter 1 kilógramm hagyma és fél liter olaj, B. Szabó István 2 liter olaj és 20 tojás, Kapusa István 2 kilógramm hagyma, Szabó János 1 darab szappan és 1 kilógramm zsír, Varga Ulás 5 tojás, 1 da-rab szappan és 10 kilógramm burgonya, Miklós Mihály 4 kilógramm hagyma, 2 és fél kilógramm bab és 100 lej. (Folytatjuk).

KÖSZONETNYILVANTAS

A Timisoarai-Temesvár Józsefvárosi nar-közi Erzsébet-öthon vezetősége köszönetet monó a követő adományozókért, amelyekkel jósziú emberek jutattak a kicsinyeknek: Martens néni: 4 tétkr, W-né egy kilogramm szaloncukor és egy doboz teásütemény. Krisztóf Jánosné egy doboz szaloncukor, Evan-gélikus Nőegylet alma és sütemény, dr. Pu-hala Sándorné szendkék, sütemény és liszt, Szilohorka-csád egy zsák liszt, W. Aladárné szaloncukor, Schreiderné dió, Gal-ócznéné jafakok B. Peti sütemény, Laura-réni cukorka, Cserepné sütemény, Pátoffy L. sütemény és játékok, Forgácsné süte-mény, Podhorszky né egy zacskó cukorka és sütemény, W. N. Eszt, cukor, zsír rizs, tojás és sütemény, Dörner cukor, alma, dió és sü-temény, Gvináiné dió, alma, és cukorka, Gyarmathy né hintáló és egy darab sütniva-ló tojás, Keleső buzdára, liszt és dió, Berné Alma és sütemény, Jäger né játékok, egy na-drag és 500 lej, Frischné alma, dió és sza-loncukor, Debreczeni Istvánné egy doboz sütemény, Brunné sütemény, N. N. 500 lej, N. N. 200 lej, P. és Sch. csaisdók 10 000 lej, N. N. 5000 lej, N. N. 1000 lej, Annalfy Iz-za 7 darab börcsi készült játékkal, Schaffer Augusztia egy üveg lekvár, Plefkó Ernőke és Magdus 1500 lej, A-né egy táj tejszínes, Országhné 1000 lej, Mmiané 1000 lej, dr. K. A. egy kosár alma, Laci és Mária 3 sap-ka, S. Géza 20 méter flanel, O. Zauszika egy liter feketekivő és 3 kalács, dr. E. G. 6 pá-meleg harisnya, Krcmser Jánosné 200 lej és egy üveg lekvár, Makkai István 4 darab bu-gyi, 20 pár harisnya és 12 pár kesztyű, Ma-thy Pál és Terézke egy kilogramm szalon-cukor és 1000 lej.

Dr. Mátrai László
ARAD, V. Goldis utca 12-a.
Távbeszélő 11-39.

SPORT

Nagy győzelmet arattak a Chinezul-CAMT öklözői a bucarestiek felett

A Chinezul-CAMT öklözői vasárnap délelőtt Timisoara-Temesvárott, a Kratyl-curuzban 13:1 arányú fölényes győzelmet arattak a bucaresti CFR és Tirul öklözőiből összeállított vendégcsapat ellen. Az eredményt a következők közzé:

Jurj (Chinezul-CAMT) — Baileanu (Tirul), a két kerületi bajnok küzdelméből pontozással Jurj került ki győztesként.

Sitojkovics (Chinezul-CAMT) — Maistrenco (Tirul), döntetlen eredmény, bár Sitojkovics a győzelmet is megérdemelte volna.

Matasaru (Chinezul-CAMT) — Ciolca (Tirul), pontozással győzött Matasaru, akinek ez volt az utolsó amatőr mérkőzése.

Radita (Chinezul-CAMT) — Negreanu (CFR, Buc.), pontozással Radita győzött.

Licheit (Chinezul-CAMT) — Stanciu (CFR), Licheit pontozással győzelmet aratott, Stanciu közel állt a kifizetéshez.

German (Chinezul-CAMT) — Lungu (Tirul), izgalmas küzdelemben German győzött pontozással. Lungu nem volt elégedett az eredménnyel és az öklözőbe vonuló German tettel megámadta. A „vizálynak” a rendőrség közbejárása vetett véget.

Király (Chinezul-CAMT) — Preda (CFR), Király a második menetben erőfölénnyel győzött.

VENUS-JUVENTUS 2-0

Bucurestiben 2000 főnyi nézőközönség jelenlétében küzdött a két egyesület jégkorongcsapata. A bajnoki mérkőzés 2:2 arányban döntetlenül végződött.

Magyarországon a téli sportoknak volt mozgalmas esáárnapijuk

Az Egres-tetőn siversenyt tartottak 5-ös csapatok számára, 18 km-es távon. A sífutóverseny a MAC csapata nyerte meg 5:20:12 idővel a Postások csapata előtt. Az egyéni verseny Beták nyerte Harangvölgyvel szemben. A síugróversenyben első lett Manusk, 2. Regős. A katonai versenyben, amelyben teljes felszerelésben ugrottak a résztvevők, Nyul Ferenc győzött.

Kolozsvárott a Hőja-erdőben volt sígőrvény, ezt Ványa UTF nyert meg Kálmán BEAC előtt. Ugyancsak Kolozsvárott szerepelt a Kassai Vasutas jégkorongcsapat, Észak - Magyarországi bajnokgyűlése, amely 3:1 arányban győzte le a KSC csapatát.

Budapesten a városliget műjégpályán. Pajor Kornél az 5000 m-es távon gyorskorcsolyázó csúseredmény javítását kísérelt meg. A kísérlet nem sikerült, mert Pajor bukott és csak 8:49.5 időt ért el.

Hátralékos előfizetőinkhez

Nyomatékosan felhívjuk hátralékos vidéki és helybeli előfizetőinket, hogy tartozásaikat január 31-ig rendezzék, másképpen a lap további kiadását megszüntetjük. Ezt annál is inkább kötelességünknek vagyunk megtenni, mert jelentkező új előfizetőket csak korlátozott számban vehetünk fel. Felhívjuk figyelmüket arra is, hogy távolabbi vidékek lapigénylése következtében az utcai árusítást csökkenteni szándékozunk. Előre elhárítjuk tehát a felelősséget, ha a tartozásaikat nem rendezett előfizetők a lap mennyiség újabb elosztása folytán önhibájukból lap nélkül maradnak.

Pályázat férfitanítói állásra. A Baniu-tü-biharsályi római katolikus egyházközség egy tanerős iskolájához férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: az állami fizetési táblázat szerint, lakás kinttel, fűtés, 26 katasztrális tanítói föld, vagy alkalmi segélyek megegyezés szerint. Pályázhatnak bármilyen vallású okleveles tanítók. A pályázatok sürgősen a következő címre küldendők: Parochia romano catolica Belfir, Jud, Bihor.

MAGYAR NÉPNAPTÁR RENDELÉSEK. A Magyar Népközüösség Bánsági Központi Irodájában Timisoara-Temesvár 1., Regina Maria-ut 8. szám alatt „Magyar Népnaptár” még kapható. Kérjük azokat a népközüösségi tagozatokat, amelyek még naptárt nem rendeltek, postafordultával igényüket jelentsék, mivel később esetleg nem tudunk már naptárt rendelkezésre bocsájtani.

Halálos ítéletek Cernautiban. (Saj. tud.) A cernauti katonai törvényszék két, a bucaresti katonai törvényszék pedig tizenkét egyént ítél halálra jogtalan fegyverviselés, az elsőtűítés alatt elkövetett lopás, betörés és erőszakoskodás miatt halálra. A 14 halálos ítéletet már végre is hajtották. A kivégezettek között három nő is volt.

Saját kezűleg érvényesítette a lejárt vasúti bérletet. (Saj. tud.) Chirila Maria aradi kereskedőnőnek vasúti utazási bérlete volt, amely azonban lejárt és hogy mégis utazhasson vele, kijavította. A hamisítás kiderült és a törvényszék 10 ezer lej pénzbírsággal sújtotta.

Verszegénység, érvágytalanság ellen FERROL vastáplikör a legajánlatosabb. Ára 298 lej. GENIUS-krém a legjobb arc-ápolószert. Ára 150 lej Földesgyógyászrtár, Arad. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Köszönetnyilvánítások. Mindazoknak, akik Scherer Erzsébet temetésén résztvettek, ravatalára koszorút helyeztek, ezúton mondunk köszönetet. Különös köszönetet mondunk Dobay urnak és munkatársainak.

Mindazoknak, akik Kriván József temetésén résztvettek, ravatalára virágot helyeztek, részvétüket nyilvánították, ezúton mond köszönetet a gyászoló Kriván-család.

Halálhíradások. Dr. Schütz Henrik, volt ügyvéd és hitközüsségi elnök, Aradon elhunyt. Temetése a hó 20-án volt. — Özv. Dóme Lajosné, szülei névén Zimmer Borbála e hó 23-án, 72 éves korában elhunyt. Temetése 25-én, d. u. 4 órakor ment végbe Aradon, a felső temető halottasházából. Az engedély szentmise az elhunyt lelkiüdvéért e hó 27-én, reggel félkilenckor lesz a minorita anyák templomában.

Mozik műsora. Január 26, szerda: Arad: Aro: „Damaszkusz oroslánja”, Corso: „A két árva”, Forum: „Ejféli találka”, Royal: „Migario mint Charlie lanti”, Urania: „Aki a pofonokat kapja”. — Timisoara-Temesvár: Apollo: „Báró Münchhausen kalandjai”, Capitol: „Füze-cirkusz”, Corso: „Huzd rá, cigány!” Thalia: „Hamupipóke”.

Ügyeletes gyógyszerárak. Január 26, szerda: Arad: Angel (Miron Cristea-tér), Omescu (Regina Maria-ut 16.) — Timisoara-Temesvár: Belváros: Janner Károly (Libertati-tér és Vasile Alexandri-utca sarok), Gyárváros: Keller István dr. (3 August-utca), Erzsébetváros: Bianu (Miron Costin-utca 1), Józsefváros: Neurohr (Preyer-utca 1), Mehala: Corvin (Cioseca-utca 18.) — Fratelia-Ujkirodát: Pajajoth. — Freidorf-Szabafalu: Bonomi.

Tihető

Családi ebéd

Írta: NAGY LAJOS

Ugy volt, hogy a nővérem és az ura, a kisgyerekekkel együtt nálunk ebédelték. Erre az alkalomra anyánk maga ment bevásárolni s ő főzte az ebédet.

Ötgyedőrák készéssel elő is állott az ebéd. A leves igen jó volt, megettük. Csak a kisgyerek nem volt hajlandó egy kanálnyit se lenyelni, akárhogy is kínálták biztatták fenyegették. Amikor a tányérokot kivitték s előbe is elszedték a megmaradt finom levest, a kis komisz nevetve nézet, hol a manájára, hol a papájára, csaknem ki-mondta: „A, most dühöngjétek!” Ostoba kis gyerek, szülei bosszantására nincs más mód-szere, mint hogy nem eszik!

Leves után következett a libapróék. Hosszukas nagy tál került az asztalra, tele szirtól csillogó rizskásával, amelyből a liba kűlőféle hasznos testrészei handikáltak ki: nyak, láb, zuza, szárny.

Sorra szedtük az ételből, a kisgyerekek az anyja adott, feleségem möhön beharapott egy zuzába, de rajtan nézett szé: s a zuzát szinte lopva tette vissza a tányerjára.

En egy nyakrészel próbálkoztam, de sikertelenül. Elezszakot gumicsövek ju-otak eszembe, de ez nem fontos, kárpótálás a rizsből eszegettem.

Sándor, a nővérem férje már ki is mondta a diagnózist:

— Peikát aprólék!

— Talán kemény? — riadt fel anyánk, mintha még nem tudta volna.

— Ne e-em — felelt Sándor. — A rizs egész puha.

— Már ugy értem, hogy a liba kemény?

— Csak a husa! No, meg a bőre. A csontja aránylag elég puha.

— Nem is lehet ilyenkor tavasszal már libát venni — kezdte magyarázni a nővérem.

— Libát lehet, csak ludat nem — mondtam én.

— Tilteve csakis ludat lehet ilyenkor venni — javította ki Sándor. — Liba már lines és még nincs.

— Az örög vitte volna el! — háritotta anyánk a felelősséget a libára.

A nővérem oktatta tovább anyánkat:

— Ilyenkor már senki sem vesz libát. Az üzletet mégis nyitva kell tartani, árunk is kell benne lenni, egy ilyen aprólék elfekszik ott két hétig is, míg valakire rászázik.

— Ó, a gazemberek! — sóhajtott anyánk — Er nem is akarom libát venni, de hát az olyan szép, friss, gyenge volt...

— Mint a ma született bárány!

— Mondtam, hogy szép volt. Nem is akarta eladni az árts, azt mondta, hogy azt már félretették ajátmaguknak.

— Ismerem ezt az árts — évelődött tovább Sándor, — így-e, olyan nagy, fekete?

— Olyan kis vöröse,

— Az az! Ismerem, igen jó vöröset mond bohóc volt a cirkuszban.

Az anyák kötkedve pislogott.

— Ez a liba is felépett ám a cirkuszban. Egy lábom állt fél óráig, a bátára súlyokat raktak. Azért olyan jó erős ám a láb.

Feleségem ép egy libát tett vissza a tályerjára:

— Ugyan ne komédiázzatok már

— Hanem akaratos liba lehetett: keménynyakú!

— Es rá, a bőre, a bőrükéje. Nem úgy ták ám le szegényt!

— Hanem?

— Hanem robbanógolyóval lötték.

Es így tovább és így tovább, tiltezesen megcséjük a libát, azaz ludat, illetve peikánt, mialatt a rizskását mind megettük. A liba hasznos testrészei persze, a nyak, láb, zuza és szárny ottmaradtak a tányérokon.

Emye! Mit csinált ezalatt a kisgyerek? Annnyira beleszerültünk a libába, hogy rá nem is ügyeltünk. Hát okos kisgyerek, azt meg kell neki aini. Dehogy is ostoba, mint az előbb tévesen mondtam. Figyelt ránk és minden szavunkat megértette. Megértette pontosan, hogy a „nannama” baklövést követelt el a libával s a liba rossz, nézhetetlen, rághatatlan és ebetszen. Mert amin: hirtelen feléje fordult az érdeklődésünk, egyszerre lenyelte a szájába vett falatot, csak ugy egészen s a pöztes diadalival beagott fel bele anya apa szemébe, hogy már azok előre jafveszékettek.

— Lenettem! — kiáltoha ujjongva, — Ot dalabot nemtem le!

Rendeletek, intézkedések

ZÓNAENGEDELVEK KIADÁSA TIMISOARA-TEMESVÁROTT

A tépárbesnokság által kiadott ne-jegyzék szerint Timisoara-Temesvárott ujabban a következők kaptak zónaenge-délyt: Ardelean Elena, Isak Ignác és felesége László Andor dr., Klein Rozália, Tu-canu Romulus és felesége, Oppenheim Magdolna, Pröös László és felesége, Híman Miklós, Fekke Blar ka, Trăilescu Pavel, felesége és gyermekei Wintó Regina Augustina Rona dr., Patoki Mózés és felesége, Fischer Hugó, Szász Katalin, Bartha Gábor és felesége, Sauer Aurélia, Secala Matild, Klein Mihály, Issák Margit, Izrael Mária, Geisler Jákab, Barbulescu Eugenia, Dudac Mária, özvegy Olteanu Florea, Széles Gé-zsef özvegy Toegermann Rozália, Weisz Er-vin és felesége Dorina Elza, Özvegy Mustafa Minerva, Hirschl Ottó és felesége, Dragomir Sándor, özvegy Schäffer Augustina, Özvegy Deutsch Julianna, Carabas Elena, Geldgraber Betti Teslet Ioana, Schwarz Ka-talin, özvegy Politzer Janka Julianna, Vigh Erzsébet, Popa Eva, Tarnovan Ion, Borsós Erzsébet, Bócsai Isak és felesége, Watzel János, Buzanu Andrej és felesége, Hajdu Katalin, özvegy de Radnay Ilona, Vaida Cornel dr., felesége és fia, Zabala Nicolae és felesége, Cprea Florea, Dusan Dreana, David Teodor, Moskovits Edit, Sandu Elena, Zimmer Anna, Vítovits Jozefa, Vítovits Mária, Fabian Viktoria, Zippel György, felesége és anyása Popescu Petruke, felesége és leánya Fodor János és felesége, Martinescu Ilie és felesége. A névsor kiadását folytatjuk.

HAVONTA, VAGY ÉVNEGYEDENKÉNT ELŐRE FIZELENDŐ A RÁDIÓDIJ

Az aradi postahivatal rádióelőfizetés osztálya közli, hogy a rádiódíjat ezentul havonta, vagy évnegyedenként előre kell ki-egyenlíteni. Aki a hónap végéig nem váltja ki arra a hónapra a nyugtáját, annak 30 százalékos többletet számítanak. Aki tovább-ra is évnegyedenként akarja fizetni a díjat azt előre kell kiegyenlítenie.

MÉRGEZETT HUS A VADASZERDÖBEN

Timisoara-Temesvár város közli a közön-séggel, hogy a Vadászerdőben a ragadozók elpusztítására mérgezett húst és tojásokat helyeztek el. A mérgezett csalétekhez nem szabad nyulni, mert életveszélyes jár.

A KUKORICA, ARPA ÉS KUKORICA-LISZT ÁRA TIMISOARA-TEMESVÁROTT

Timisoara-Temesvár város vezetősége az idej 2. számú rendeletében a kukorica magy-ban való árát 25.80, kiskereskedelmi árát 31 lejben állapította meg. Az árpa nagybani ára 20.35, kiskereskedelmi ára 24 lej, míg a zab 23, illetve 27 lej. A kukoricaliszt kiskereskedelmi ára 33 lej külégrammonként. A kiskereskedelmi árakba-nimosen beszámítva a csomagolás költsége.

Rádió

Allandó rövidítések: H = Hírek, E = lőadás, F = Felolvasás, Z = Zene Hgl. = Hanglemek.

JANUÁR 27, CSÜTÖRTÖK

BUCURESTI: 6.55 H és Z. 12.45 H. 13 Z énekkel. 13.50 H németül. 14 H 15.30 Sebesültek szórakoztató műsora 16.30 Katonák üzennek. 16.10 H oroszul. 17.55 Z. 18.15 H. németül. 18.30 Al-hambra. 18.55 Ének. 19.20 Z. 19.50 H 20 Z. 20.40 E. 21 Z. 22 H. sport. 22.2 F. 22.40 Z.

RADIO MOLDOVA: 12.30 Z. 13 Or-vosi tanácsadó. 13.30 H. 13.45 Z. 20 E. 20.15 Z. 21 H. 21.15 Operaszüzetek.

BUDAPEST I.: 7.45 Torna. 8 H. 9 H német, román, szlovák, ruszin, szerb nyelven. 9.30 Z. 11 H. 11.15 Z. 12.15 Z. 12.40 Külföldi híradó. 13.10 Z. 13.40 H. 15 Hgl. 15.30 H. 16 Z. 16.10 Cigánymu-zsika. 16.40 E. 17.20 Z. 17.45 H. 18 Z. 18.35 E a cukorrépáról. 18 A Hunyadv László opera előadása. Az első szünet-ben: H. 21.10 F. 22.25 Z. 22.40 H. 23.10 H német, angol francia nyelven. 23.40 Dal, tánc, hangulat. 24.30 Z. 24.45 H.

Apróhirdetések

VENNEK bélyeggyűjteményt a legjobb napi áron. Címeket „Bélyeg” jellegre Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4 (376)

KORSZERŰ magyar szépirodalmi művek eladók, Brenner, Arad, Crisan-utca, 5. Minden délután. (377)

„BLAUPUNKT”-rádió
Fiók ARAD, Regele Ferdinand-körút 17.
Radiojavító-műhely
Bej. szám 10.328-941.

A **MIHAI VITEAZUL**-tér közelében korszerű, 2 szobás lakásomat elcsereírem ugyanolyanul az Avram Iancu-tér körzetében. Cím Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (378)

CSERÉP és téglagyári gépészt, hosszabb gyakorlattal bírót, azonnal alkalmazunk. Cím Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (379)

A **LEGGORSZERŰBBEN** felszerelt vegyi gyár, korszerű géppázzal, gépekkel, gyárhelyiséggel, irodával, szinkekkel, vegyi cikkek gyártására alkalmas, családi célok miatt 2.000.000 lejért sürgősen eladó. Kizárólagos megbízott a Haasz-Égynyökség, Arad, Petran-utca, 3. Távfelkészítő: 22-24. Bej. szám 3037/1942. (380)

Urania-filmszínház, Arad

Távbeszélő 12 32

Ma, szerdán bemutató.

Az idény egyik legjobb cirkuszfilmje:

Aki pofonokat kap

VALÓDI perzsa szőnyeg, teljesen hibátlan, 4 négyzetméteres, eladó. Arada, Regele Ferdinand-körút, 65, első emelet, Baloghné. (381)

MINDENEST főzőnőt alkalmazok, Arad, Mocioni-utca, 34. (382)

PAPLANOKAT készít, használtakból is. Glück, Arad, Baritiu-utca, 8, az Avram Iancu-tér mellett. Bejegyzési szám 5191/1931. (383)

meg 1 **LÁMPÁS RÁDIÓ** eladó. Arad, Eminescu-u. 31, Fűzőszalon. (384)

ELSŐRENDŰ, jó házi étkezés kapható, csejleg bázhoz szállítva. Arad, Gheorghe Popa-utca, 11. (385)

CORSO-mozi, Arad

Telefon 29-64. Előadás 3, 5, 7, 9 órákor

Ma. Az idény leg-zsebb filmje

A két árva

ALIDA VALLI

A két árva

MARIA DENIS

A két árva

ALIDA VALLI

A két árva

MARIA DENIS

ELVESZETT Aradon január 20-án este a Coghic-utca 14. számú háztól az állomásig vezető utca, vagy a vasúti II. osztályú pénztárnál irattáska. Tartalma egy pulover és egy farmacoprai könyv. A becsületet megvalósító 5000 lej jutalomért adja le Aredra, Reclama-cégnél, Eminescu-utca 4.

ELADÓ három öltöny: egy sötétkék csikkal, egy barna és egy sötétszürke, alig használt. Viszonteladókna nem. Cím: Timișoara, II. Gheorghe Asachi-u. 20. Hanzl Constantin. (447)

HIZOTT margalica állandóan kapható. Arad, Sava Raicu-utca, 48-50. (386)

JÖMENETELŰ üzlet betegség miatt eladó. Cím Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4 (387)

HARONSZOBÁS, korszerű lakást keresek Aradon, április-májusra Cím „Fiatai pár” jelise alatt megtehető Reclamánál, Arad, Eminescu-utca 4 (388)

MEGBIZHATÓ szakácsnőt alkalmazok, Dr. Sangeorgeanu, Arad, Crisan-u. 12. (390)

Háztartás és gazdaság vezetésére keresek egy fellépni tudó, feltétlenül megbizható nőt

Jelentkezés 27-én, délelőtt 10 15 óra között a Hotel Centralban, Aradon, Lipovai ut-nál, vagy jelentkezékek „Ferma” gazdaságban, Lipován Alea Băilor 2. alatt.

37-es BARNÁ hócipő eladó. Ugyanott megvétele keresnek 37-es cipőre való, fekete hécszimat. Timișoara I, Olimp-u., 13., 2. ajtó. Délib. 1-5 óra között. (5416)

KERESNEK kifogástalan, román, magyar, német leválasztó-gépirónót azonnalra vagy február 1-re. Cím a timișoara-i kiadóban. (4528)

CORSO-MOZI Előadások 3, 5, 7, 9-kor Távbeszélő: 38-95 Bej. szám 6-110-1939

A fiának nőiája, kedve:

Huzd rá, cigány

A táncos lábu: REGINA LINNAN, HEINO, TAUNO PAULO, ANSA IKONEN

JÓL FŐZŐ mindenest azonnal felfogadok. Timișoara, II, Iosif Vulcan-u., 20. (5420)

MEGBIZHATÓ, németül jól tudó, művelte gyermeknevelőket keresek. Timișoara, Carol-körút, 55, 6. ajtó. (491)

KERES harisnyagyém román tulajdonosa közreműködő pénztársat. Felvilágosítást nyújt: Klein, Timișoara IV., General Dragalina-tér 4 (469)

GROTVIAN-STEINWEG zongora, angol szerkezetű, keresztútor. eladó. Timișoara, II, Traian-tér, 3. (496)

RÁDIÓ, neves márka, hálózati, olesón eladó. Timișoara II, Mareșal Joffre-utca 8., 6. ajtó.

KIADÓ teljesen elkülönített, burtozott szoba, fürdőszoba-használattal, házaspárnak ágyvanná nélkül. Timișoara, III., Corbului-utca 5/a. (507)

ROYAL-mozi, Arad ALEXANDRI-UTCA Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor Kellemesen fűtött terem

Ma. 2 órai alregeelő kacagás.

MACARIO mint Charlie tánti

Az évad legjobb, legsikerűtebb kacagiató vigjátéka.

KERESNEK azonnalra harisnyag-gépszemfeszítésre nagyon gyakorlott leányt. Căprariu, Timișoara III., Remas-u. 12. (458)

MINDENEST, rendszeretőt, iratokkal bírót, állandó helyre felfogad Dóczy Arpád, Timișoara-Ronat, Marinescu-u. 15. (474)

EZÜST evőeszköz, 6-személyes, 2 gyertyatartó és tálcák, sürgősen eladók. „Interior”. Timișoara I., Regele Ferdinand-körút 8. Az udvarban. (473)

LEÁNYT vagy asszonyt (40 évesig) keresek 2 személy mellé, aki szobaleányt és szakácsnő mellett lakást takarít és felszolgá. Saját szoba. Belépés azonnal, vagy február 1-én. Ajánlatokat fizetési igény és legutóbbi alkalmazási helyének megjelölésével a következő címre kérek: E. Czeli-né. Sörgyár, Darste-Brașov. (4520)

ELADÓ félhálószoba, 1 ebédlőszal 6 székel, 3 kis asztal, 1 ágy, 1 csillár és képek. Megtekinthetők 11-1-ig és 3-5-ig. Timișoara, Wilhelm Mühl-e-u. 2., I em 4 (498)

FORUM-MOZI, ARAD Távbeszélő 20-10. Bej. sz. 788-942 Előadások 3, 5, 7 és 9-kor

Ma. Az éjjeli találka

A fiatalság, zene, jókedv és szerelem filmje.

Carla Bel Poggio és Leonardo Cortese kiűnő alakításával.

ELSŐRENDŰ KEZI-HIMZŐNÖKET otthoni munkára, azonnal keresünk. Jelentkezni mintával a Fin-Art fehérnemű-szalóban, Timișoara I., Regele Mihai-körút 4. A kora délelőtti órákban. (441)

GYERMEKKOCSI, korszerű, kifogástalan, világos, olesón eladó. Timișoara IV. Frébl-utca 36., II. em., 25. (4529)

TELJESEN új, női, keftőstalu, bélelt, fekete 38-as korecslyabakancs, kivágot barna női bőrcipő, gyermekszék, asztalnak átalakítható, eladó. Arad, Cloșca-utca, 14., 5 lakrész. Megtekinthetők délelőtt. (336)

42-es **FERFICIPÓ**, betéttel, 33-as gyermekcipő, valamint 38-as női magascipő eladó. Timișoara, Carol-Córut 7. II. em. 9 (464)

ARO-mozi, Arad Táv. 24-24. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor Bej. sz. 1446-1942

Az évad legnagyobb filmje. Doris Duranti és Carlo Ninchi nagyszerű alakításával

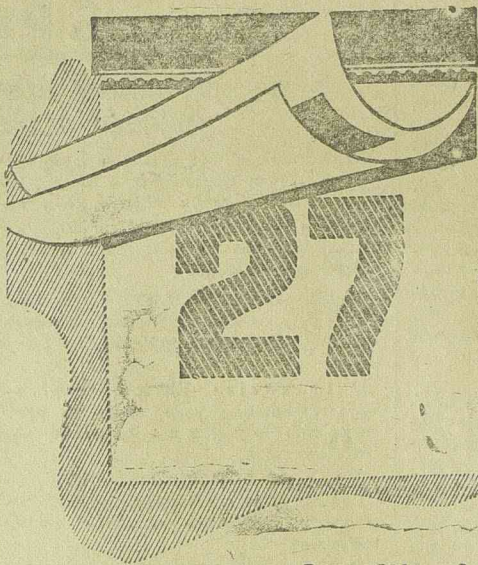
Damaskus orozslánja

MAGÁNHAZ, a II. kerületben, az Irlandautóban eladó. Érdeklődni ugyanott a 36. házszám alatt. (502)

KERESNEK dős, lábbadozó beteg hólyg részére otthoni teljes ellátással. Címeket „Jó fizető” jellegre a Timișoara-i kiadóba kérek (500)

GYERMEKKOCSI, krémszínű, kifogástalan, eladó. Timișoara II, Matasarilor-u. 36. (505)

MINDENEST, 2 személyhez, február 1-re keresek. Jelentkezékek délután. Timișoara I., Szablon-utca 2., 5. ajtó. A Banatia mellett. (499)

Holnap

csütörtökön

van a

2. osztály huzása

Az állami osztálysorsjáték

URAIM! Takarítsák meg a drága raktár-díjat. Bizományba veszem butoraitka. Rövid idő alatt pénzhez juttatom Önöket. „Interior”-fiók, Timișoara IV., Mocioni-tér 2. Ezelőtt: Bădar. (463)

AKI BARNÁ IRATTÁSKAMAT szombaton este fél 7 órákor a 2-es villamos 17. számú pótkocsijából a vasut; végállomás előtt magához vette, kérem, hogy legalább a táskában lévő fontos irataimat küldje el Timișoara I., Calea Pogăneștilor 19. alá, vagy telefonáljon meg 32-64 számra, hoi vehetem át.

SZABÁSZATI TANFOLYAM nyílik meg fekete-nyelű és női felsőruhák készítésére. Beiratás: Országos szabászati iskola, Timișoara, Unirii-tér. 5. (4516)

MOTORTEKERCESELŐT elsőrendű munkacérot keres állandó alkalmazásra, vagy alkalmi munkára, továbbá egy géplakatost. Timișoara III., Carol-körút 45. Bej. szám: 6171/1931. (460)

Kaucukkal talpalunk bőrcipőket. Sárocpők és hócipők szakcszerű javítása a megszübbt áron
ARENA-gumiipar
Timișoara, a Traian-hidai szemben.
Bej. szám: 5100/1931.

HAZISZIR, egy bődönnel, valamint vadonatúj 36-os. nő, angol félcipő eladó. Timișoara, III, Corbului-u., 6. (506)

GYERMEKKOCSI, világos, jó gumikkal, olesón eladó. Timișoara III., Vladice Badescu-utca 10., 3. ajtó. (503)

Utazót keresnek a fűszer-szakmából. Ajánlatokat „Fix és jutalék” jellegre a timișoara-i kiadóba kérek.

MELEGÍTŐK (szvetterek), sapkák készítésén a legolcsóbban vállalom. Régiósi újat készítek. Timișoara II., Baruta-u. 68. (501)

HIRDETÉNY ZSIDÓ FERFIÁK RÉSZERE

A hadkiegészítő parancsnokság megkeresésére felhívjuk a Timișoara-i lakó összes külföldi állampolgárságu zsidó férfiakat, akiket közmunkára nem osztottak be, hogy az alábbi uszon a hadkiegészítő parancsnokság udvarán ellenőrzés céljából jelenjenek meg. A jelentkezésre vigyék magukkal konzulatusuk által látamozott utlevelüket, valamint látamozott tartozkodási engedélyüket.

Szerdán, 1944 január 26-án d. e. 9 órákor jelentkezni tartoznak az A, B, C, D, E, F betűsők; csütörtökön, 1944 január 27-én a G, H, J, K, L, M, N betűsők; pénteken, 1944 január 28-án az O, P, R, S, Sch betűsők; szombaton, 1944 január 29-én a T, U, V, W és Z betűsők. Aki a jelentkezést elmulasztja, haditörvényszék elé kerülnek.

A Románia-i Zsidóközpont Timiș-Torontai megyei Hivatala